

Skellefteå museum

Ske mus dnr 380/99
Lst dnr 222-7335-1999
222-7320-2000
222-4301-2001
222-8703-2002

Byggnadsantikvarisk slutrapport
Renovering av kyrkstugor, Bonnstan
Etapp I-III
Skellefteå stad och kommun, Västerbottens län

Skellefteå museum 2008
Pernilla Lindström

Innehållsförteckning

INLEDNING	2
Kort sammanfattning	
Objekt	
Kulturhistorisk status	
Fastighetsägare	
ALLMÄN ORIENTERING	3
Karta	
Byggnadshistorik	
Byggnadsbeskrivning	
Miljösammanhang	
Kulturhistorisk värdering	
Tidigare dokumentationer/källor	
ÅTGÄRDER OCH GENOMFÖRANDE	5
Bakgrund	
Tillstånd	
Aktuella åtgärder	
Handlingar	
Beskrivning före åtgärd	
Utförda arbeten	
Tidsperiod	
Använda material	
Entreprenör	
Bidrag	
ANTIKVARISK MEDVERKAN OCH KONTROLL	18
Kontrollant/besiktningar	
Kommentarer till arbetet	
Fotodokumentation	
Rapport	
 Bilagor:	
Åtgärdsprogram etapp I, bil 1	
Åtgärdsprogram etapp II, bil 2	
Åtgärdsprogram etapp III, bil 3	
Länsstyrelsens tillstånd etapp I, bil 4	
Länsstyrelsens tillstånd etapp II, bil 5	
Länsstyrelsens tillstånd etapp III, bil 6	
Länsstyrelsens beslut om bidrag etapp I, bil 7	
Länsstyrelsens beslut om bidrag etapp II, bil 8	
Länsstyrelsens beslut om bidrag etapp III, bil 9	
Länsstyrelsens beslut om bidrag kammare 78, bil 10	
Antikvariskt slutbesiktningsintyg etapp I, bil 11	
Antikvariskt slutbesiktningsintyg etapp II, bil 12	
Antikvariskt slutbesiktningsintyg etapp III, bil 13	
Antikvariskt slutbesiktningsintyg kammare 78, bil 14	

INLEDNING

Kort sammanfattning

Skellefteå kyrkstad, Bonnstan, har under 1999-2002 varit föremål för byggnadsvård. Åtgärderna har avsett in- och utvändiga restaureringar av ett antal kammare. Arbetena har huvudsakligen varit av typen stom- och timmerarbeten men även murnings-, plåt- och målningsarbeten har förekommit liksom mindre markarbeten för att ordna vattenavrinning och frilägga syllstockar. Arbetena indelades i tre etapper.

Objekt

Skellefteå kyrkstad, Bonnstan

Prästbordet 1:50

Skellefteå stad och kommun

Västerbottens län

Kulturhistorisk status

Skellefteå kyrkstad är som helhet ett byggnadsminne sedan 1982-10-25 med skyddsföreskrifter för kyrkstugorna exteriörer. Kyrkstaden ligger inom en kulturmiljö av riksintresse, Skellefteå - västra delen (AC 20) och är utvärderad i Skellefteå kommuns kulturmiljöprogram från 2006.

Fastighetsägare

De aktuella kamrarna är var för sig enskilt ägda men området förvaltas gemensamt av en kyrkstadsstyrelse med representanter från Skellefteå kommun och Skellefteå landsförsamling.

ALLMÄN ORIENTERING

Byggnadshistorik

De befintliga husen i kyrkstaden är uppförda under 1830- och 1840-talen efter den förödande branden den 26-27 september 1835 då de flesta kyrkstugorna brann ner. Nya kyrkstugor började uppföras 1837 efter en regelbunden plan med ett centralt torg. De stugor som överlevde branden flyttades till kyrkstadens nya plats öster om kyrkan och de nya husen timrades upp runt omkring de gamla i täta rader.

1937 utbröt en ny brand som ödelade i princip hela det nordvästra området av kyrkstaden där stallbyggnaderna, sockenarresten och ca 40 kyrkstugor fanns. 1943 bildades en kyrkstadskommitté för skötsel och vård av kyrkstaden som under 1930- och 40-talen hade börjat förfalla. Sedan 1940-talet har kyrkstugorna endast genomgått mindre förändringar.

Bild 1. Vy över Bonnstan och Skellefteälven från kyrktornet.

Byggnadsbeskrivning

De flesta byggnaderna i Bonnstan är timrade i två plan med fyra kammare i varje våning. Övriga byggnader är timrade i ett plan och innehåller en-fyra kammare. Några få av kyrkstugorna har panelinkädda fasader och/eller är rödfärgade. Taken är belagda med pann- eller trapetskorrugerad plåt, ler- eller betongtegel.

Miljösammanhang

Idag finns 116 kyrkstugor bevarade i Bonnstan med tillsammans 329 kamrar, alla i privat ägo. I riksintresseområdet ligger även landskyrkan, kyrkogården, prästgården, marknadsplatsen, tiondebodarna, Brunnsgården, gården Lugnet, majorsbostället Nyborg, den fd exercisplatsen på Nordanå, livréboden, det fd läroverket samt två av länets äldsta broar.

Kulturhistorisk värdering

Bonnstan är den av Västerbottens kyrkstäder som bäst har bevarat sin genuina karaktär. Kyrkstaden berättar om platsens betydelse för bygdens kyrkliga och sociala liv under en flerhundraårig period.

Tidigare dokumentation/källor

Länsstyrelsen i Västerbottens län; "Förslag till skyddsföreskrifter i samband med byggnadsminnesförklaring av kyrkstaden i Skellefteå"; 1981-09-09

Länsstyrelsen Västerbotten; "Västerbotten genom tiderna - del 1. Kulturmiljöer av riksintresse"; meddelande 2 1991

Riksantikvarieämbetet; "Antikvarisk-teknisk beskrivning kyrkstugor Skellefteå"; 1980

Skellefteå kommun; "Våra kulturmiljöer - Kulturmiljöprogram för Skellefteå kommun"; 2006

Skellefteå museum; "Bonnstads-inventering"; 1940-tal

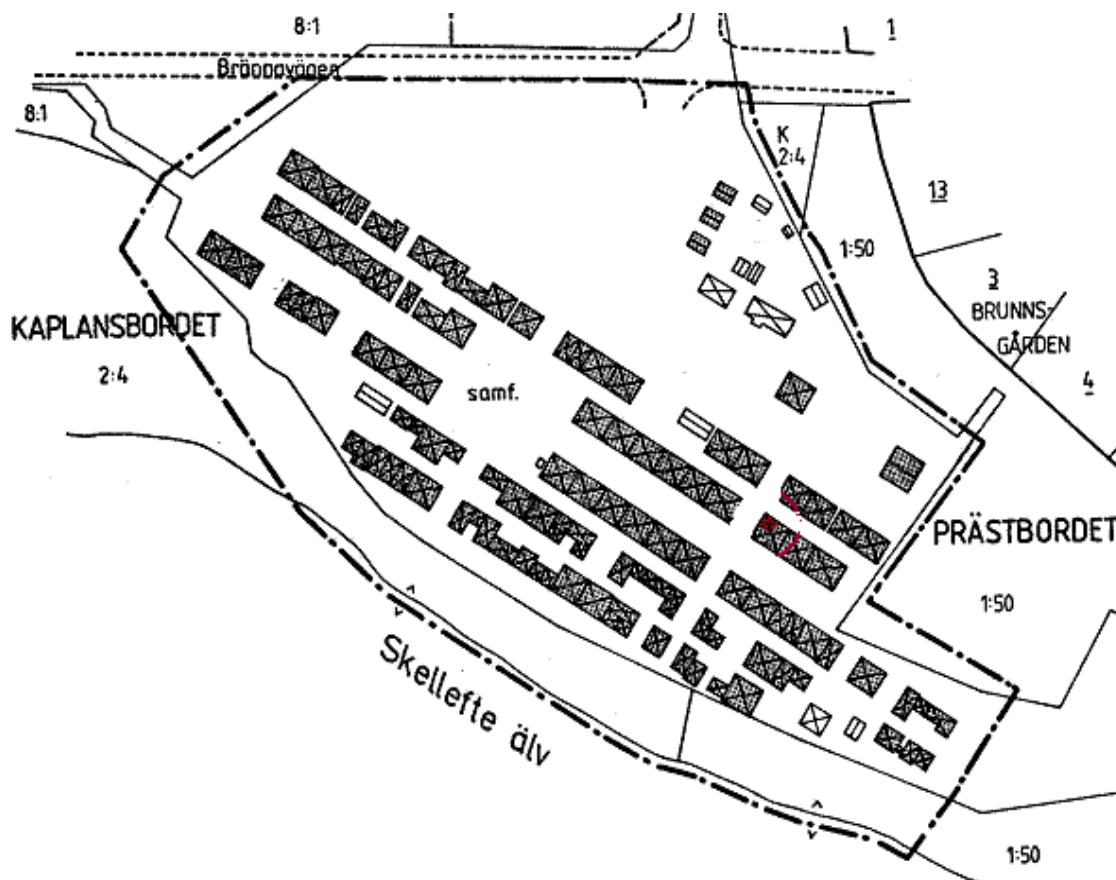
Skellefteå museum; "Var rädd om din kammare i Bonn'stan"; 1990-tal

Skellefteå museum; "Antikvarisk kontrollrapport - murningsarbeten i Bonnstan 2002-2003"; 2003

Skellefteå museum; "Byggnadsantikvarisk slutrapport - Murningsarbeten i Bonnstan 2002-06"; 2007

Statens offentliga utredningar; "Skyddet av kulturmiljön"; SOU 1996:128

VAB; "Om äganderätten till Skellefteå kyrkstad"; 1969

Karta 1. Karta över Bonnstan.

ÅTGÄRDER OCH GENOMFÖRANDE

Bakgrund

1997-98 genomförde Skellefteå museum besiktningar av kyrkstadshusen i Bonnstan. Efter besiktningarna upprättades åtgärdsprogram för upprustning av de byggnader som var i sådant behov. Upprustningen indelades i tre etapper.

Tillstånd

Den 9 november 1999 beslutade Länsstyrelsen att lämna tillstånd att göra renovering av vissa hus i byggnadsminnet Skellefteå kyrkstad (dnr. 221-10022-1999). Den 8 augusti 2000 lämnades tillstånd att förändra kammare 50-99 och 260-319 inom etapp II (dnr 221-3719-2000) och den 13 juli 2001 tillstånd för kammare 213-255 inom etapp III (dnr. 221-4300-2001).

Aktuella åtgärder

Ettapp I:

Kammare 106 - Omläggning av takbeläggning, del av taket

Åtgärdande av invändig takpanel

Kammare 107 - Putslagning av spismur

Kammare 108 - Nedjustering av mark

Kammare 109 - Omläggning av takbeläggning, del av taket

Byte av vattbrädor

Kammare 110 - Ommålning av plåttak

Kammare 130 - Komplettering av skorstenskrön

Kammare 134 - Åtgärdande av golv och golvåsar

Putslagning av spismur

Ommurning av skorsten, skadade delar

Bortrensning av fuktigt material ovan innertak

Kammare 135 - Ilagning av syllstock och uppjustering av stomme

Ommurning av skorsten från mursprickan

Omdragning av stuprör

Ny farstubro lika befintlig

Kammare 136 - Komplettering av skorstenskrön

Omläggning av takbeläggning, del av tak

Ny specialbyggd hängränna och stuprör

Kammare 137 - Åtgärdande av golv och golvåsar

Byte av syllstock och uppjustering av stomme

Kammare 159 - Ommurning av skadad skorsten

Ommålning av tak

Nedjustering av mark

Kammare 160 - Förankring av syllstock mot söder

Nedjustering av mark

Kammare 168 - Byte av vattbrädor på tak

Kammare 173 - Åtgärdande av golv och golvåsar

Kammare 174 - Nedjustering av mark

Kammare 176 - Nedjustering av mark

Kammare 177 - Byte av vattbrädor på tak

Kammare 185B - Byte av vattbrädor på tak

Kammare 191-195 - Målning av plåttak

Kammare 192 - Åtgärdande av golv och golvåsar
Uppjustering av stomme
Kammare 197 - Åtgärdande av golv och golvåsar
Kammare 200 - Byte av vattbrädor på tak
Kammare 201 - Nedjustering av mark
Kammare 204 - Ny dropplista på fasad
Kammare 209 - Åtgärdande av golv och golvåsar
Ilagning av syllstock
Kammare 439 - Nedjustering av mark
Uppjustering av stomme
Ny farstubro lika befintlig

Ettapp II:

Kammare 50-54 - Byte av vindsbalkar och vattbrädor
Kammare 56 - Golv och golvåsar
Väggstomme och syllstockar
Putslagning
Kammare 58 - Innertak
Putslagning
Kammare 65 - Innertak
Putslagning
Markjustering
Vattbrädor
Kammare 68 - Innertak
Vattbrädor
Kammare 80 - Golv och golvåsar
Putslagning
Kammare 81 - Golv och golvåsar
Justering syllstock
Kammare 83 - Ommurning skorsten
Kammare 85 - Nedjustering av mark
Kammare 93 - Golv och golvåsar
Putslagning
Kammare 97 - Ommålning plåttak
Kammare 98 - Ommålning plåttak
Golv och golvåsar
Hel ommurning spis och mur
Kammare 276 - Uppjustering av stomme
Kammare 297 - Golv och golvåsar
Putslagning
Kammare 306 - Stomjustering
Ny bro
Kammare 312 - Golv och golvåsar
Stomjustering
Kammare 313 - Stomjustering
Kammare 314 - Golv och golvåsar
Putslagning
Ny bro
Omläggning tak, kontroll-byte av rötskadat rötte

Vattbräddor
Stomjustering

Etapp III:

- Kammare 78 - Justering av stomme
Nya knutstenar
Intryckning av syll med förankring i nordöstra knuten
Upplyftning av golvås på ny sten
- Kammare 213 - Lagning av puts på spismur
Ommurning av skorstenskrön
Uppriktning stomme, nya knutstenar
Uppriktning farstugolv
- Kammare 214 - Ommurning skorstenskrön
Uppriktning stomme, nya knutstenar
Uppriktning farstugolv
- Kammare 215 - Ommurning av skorstenskrön
Uppriktning stomme, nya knutstenar
Uppriktning farstugolv
- Kammare 216 - Uppriktning och omläggning av golv i kammare
Ommurning av skorstenskrön
Uppriktning stomme, nya knutstenar
Uppriktning farstugolv
- Kammare 217 - Ommurning av skorstenskrön
Uppriktning farstugolv
- Kammare 218 - Ommurning av skorstenskrön
Uppriktning farstugolv
- Kammare 219 - Ommurning av skorstenskrön
Uppriktning farstugolv
- Kammare 220 - Ommurning av skorstenskrön
Uppriktning farstugolv
- Kammare 221 - Ommurning av skorstenskrön
- Kammare 223 - Ommurning av skorstenskrön
- Kammare 225 - Lagning av puts på spis
- Kammare 226 - Ommurning av skorstenskrön
- Kammare 228 - Ommurning av skorstenskrön
- Kammare 229 - Ommurning av skorstenskrön
- Kammare 230 - Uppriktning och omläggning av golv
Spismur rivs och muras om
Restaurering av fönster samt ny fönsterlucka
Ommurning av skorstenskrön
- Kammare 231 - Ommurning av skorstenskrön
- Kammare 232 - Ommurning av skorstenskrön
- Kammare 233 - Ommurning av skorstenskrön
Uppriktning av stomme
Ilagning syllstock
- Kammare 234 - Uppriktning och omläggning av golv i kammare
Spismur rivs och muras om
Ommurning skorstenskrön
Uppriktning av stomme

Ilagning av syllstock
 Kammare 235 - Ommurning av skorstenskrön
 Uppriktning av stomme
 Ilagning av syllstock
 Kammare 236 - Ommurning av skorstenskrön
 Uppriktning av stomme
 Ilagning av syllstock
 Uppriktning och omläggning av golv i kammare
 Kammare 237 - Uppriktning av stomme, komplettering av knutstenar
 Uppriktning och omläggning av golv i kammare
 Kammare 238 - Uppjustering av stomme, komplettering av knutstenar
 Kammare 239 - Uppjustering av stomme, komplettering av knutstenar
 Kammare 240 - Uppjustering av stomme, komplettering av knutstenar
 Kammare 241 - Uppriktning och omläggning av golv
 Spismur rivs och muras om
 Uppjustering av stomme, komplettering av knutstenar
 Kammare 242 - Uppriktning och omläggning av golv
 Uppjustering av stomme, komplettering av knutstenar
 Kammare 243 - Uppjustering av stomme, komplettering av knutstenar
 Kammare 244 - Rötskada ilagas och läckage vid tak tätas
 Uppjustering av stomme, komplettering av knutstenar
 Kammare 252 - Uppjustering av stomme och utbyte av syll mot öster
 Kammare 254 - Uppjustering av stomme och utbyte av syll mot öster
 Kammare 255 - Uppjustering av stomme och utbyte av syll mot öster
 Kammare 256 - Uppjustering av stomme och utbyte av syll mot öster
 Kammare 323 - Uppriktning och omläggning av golv
 Kammare 325 - Ommurning av skorstenskrön
 Kammare 327 - Ommurning av skorstenskrön
 Kammare 328 - Dropplis monterar på dörr och tröskelbräda
 Kammare 330 - Ommurning av skorstenskrön
 Kammare 380 - Uppriktning och omläggning av golv
 Restaurering av fönster och fönsterlucka
 Kammare 410 - Uppriktning och omläggning av golv
 Kammare 415 - Innertak tätas och uppspikas
 Kammare 418 - Knutar mot öster brädas in
 Kammare 420 - Knutar mot öster brädas in
 Kammare 421 - Knutar mot öster brädas in
 Nedjustering av farstugolv så dörren kan öppnas
 Kammare 423 - Knutar mot öster brädas in

Kammare 78 2002:

Upptagning av golven

Hopdragning av stommen

Fixering av äldre timmerskarvar med bandjärn och ekspik

Översyn av alla grundstenar

Handlingar

Rune Wästerby/Skellefteå museum; ”Restaurering av Bonnstan - etapp 1”, 1999-07-15

Rune Wästerby/Skellefteå museum; ”Restaurering av Bonnstan - etapp 2”, 2000-03-30

Beskrivning före åtgärd

Behovet av åtgärder var av varierande grad och för vissa av byggnaderna akut. Skadorna växlade framförallt mellan tak (både inner- och yttertak), skorsten, spismur, golv och stomme.

Bild 2. Kammare 98 före åtgärd.

Bild 3. Kammare 241 före åtgärd.

Bild 4. Kammare 234 före åtgärd.

Utförda arbeten

Etapp I:

Kammare 106 - Omläggning av takbeläggning, del av taket

Åtgärdande av invändig takpanel samt påskavning av rötskadad takås

Kammare 107 - Putslagning av spismur

Kammare 108 - Nedjustering av mark

Kammare 109 - Omläggning av takbeläggning, del av taket

Komplettering av takfötterna med fotplåtar

Byte av vattbrädor

Kammare 110 - Ommålning av plåttak

Kammare 130 - Komplettering av skorstenskrön

Kammare 134 - Stabilisering, uppriktning och omläggning av golv

Nedknackning, omputning och kritning av puts på spismur

Ommurning av skorstenskrön

Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning

Bortrensning av fuktigt material ovan innertak, uppspikning av takskiva

Omläggning av lösa betongpannor på tak

Kammare 135 - Ilagning av syllstock och uppjustering av stomme

- Upptagning av golv och byte av rötskadad del av syllstock
- Ommurning av spismur under spricka istället för ovanför
- Utbyte av murens rötskadade underlag av timmer
- Ommurning av skorstenskrön som försetts med plåtavteckning
- Omdragning av stuprör
- Ny farstubro lika befintlig
- Kammare 136 - Komplettering av skorstenskrön
- Omläggning av takbeläggning, del av tak
- Ny specialbyggd hängränna och stuprör
- Kammare 137 - Åtgärdande av golv och golvåsar
- Byte av syllstock och uppjustering av stomme
- Byte av upprutnad takfotsbräda
- Kammare 159 - Ommurning av skadad skorsten
- Ommålning av tak
- Nedjustering av mark
- Kammare 160 - Förankring av syllstock mot söder
- Nedjustering av mark
- Kammare 168 - Byte av vattbrädor på tak
- Byte av vindskivor
- Kammare 173 - Åtgärdande av golv och golvåsar
- Kammare 174 - Nedjustering av mark
- Kammare 176 - Nedjustering av mark
- Kammare 177 - Byte av vattbrädor på tak
- Kammare 184 - Bortgrävning av jord för att frilägga syll
- Kammare 185 - Bortgrävning av jord för att frilägga syll
- Kammare 185B - Byte av vattbrädor på tak
- Kammare 191-195 - Komplettering med ny fotplåt ca 50 cm bred
- Ilagning av rötskadad takfotsstock
- Målning av plåttak
- Kammare 192 - Åtgärdande av golv och golvåsar
- Uppjustering av stomme
- Friläggning av syll från invändig jordfyllning, byte av rötskadat virke
- Målning av plåttak
- Kammare 197 - Åtgärdande av golv och golvåsar
- Kammare 200 - Byte av vattbrädor på tak
- Byte av ca 10 takpannor på norra takfallet
- Omläggning av del av tak
- Kammare 200B - Byte av vindskivor
- Omläggning av norra takfallets nedersta varv
- Byte av upprutnad läkt
- Omläggning av takpannor kring skorsten
- Kammare 201 - Nedjustering av mark
- Kammare 204 - Ny droplist på fasad
- Kammare 209 - Åtgärdande av golv och golvåsar
- Ilagning av syllstock
- Kammare 437 - Ommurning av skorstenskrön som försetts med plåtavteckning
- Kammare 439 - Omläggning och uppriktning av golv och bjälklag
- Nedjustering av mark
- Ny farstubro lika befintlig

Bild 5. Kammare 209 efter åtgärd.

Etapp II:

Kammare 50-54 - Byte av vindsbalkar och vattbrädor

Kammare 56 - Uppriktning av golv samt utbyte av rötskadade åsar

Uppjustering av väggstomme samt utbyte av rötskadade delar av syll

Lagning av puts på spis

Kammare 58 - Uppspikning av hängande innertak

Lagning av puts på spis

Kammare 63 - Nordvästra och sydöstra knutarna uppriktade och hissade ca 15 cm

Nya mellanlägg av stenar

Ytterdörr och kammardörrar injusterade

Kammare 64 - Nordvästra och sydöstra knutarna uppriktade och hissade ca 15 cm

Nya mellanlägg av stenar

Ytterdörr och kammardörrar injusterade

Kammare 65 - Utbyte av trasiga panelbrädor i innertak

Lagning av puts på spis

Markjustering

Kammare 68 - Innertaket rensat från fyllning

Uppspikning av hängande innertak

Byte av en takås vid spisen

Kammare 80 - Uppriktning av golv och golvåsar

Lagning av puts på spis

Kammare 81 - Golv delvis upptaget och återlagt

Syllstock mot söder utbytt

Kammare 85 - Mark på södra sidan nedjusterad för vattenavrinning

Kammare 93 - Uppriktning av golv och golvåsar

Lagning av puts på spis

Kammare 96 - Ny stös av svart plåt monterad på tak kring skorsten

Kammare 98 - Ommålning av plåttak

Uppriktning av golv och golvåsar

Rivning samt hel ommurning av spis och mur, putsen vitlimmad

Kammare 276 - Uppriktning av timmerstomme

Ommurning av skorsten som försetts med plåttäckning

Kammare 281 - Dörr injusterad

Farstubro uppriktad

Kammare 300 - Utbyte av två rötskadade väggstomme på fasaden mot väster

Kammare 303 - Utbyte av två rötskadade väggstomme på fasaden mot väster

Kammare 306 - Uppriktning av väggstomme

Ny farstubro

Kammare 312-314 - Uppriktning av stommen

Komplettering av stengrunden

Upprättning av gavelspetsarna med in- och utvändiga följare

Ommurning av murstock från spisen och upp

Ny skorsten med kröntyp A och plåtavtäckning

Kammare 314 - Uppriktning av golv och golvåsar

Yttertaket uppriktat från insidan och vid takfot omlagt

Byte av rotebräda närmast takfot

Antimögelttvätt på fuktskadat virke på vind

Kammare 317 - Ny vindskiva och vattbräda monterad på östra sidan

Bild 6. Kamamre 98 under åtgärd.

Bild 7. Kammare 98 efter åtgärd.

Etapp III:

Kammare 63 - Golvet stabiliserat och golvsockeln åtgärdad

Komplettering av tröskeln med hyvlad sparr ca 8x8 cm

Kammare 78 - Lyftning

Nya stenar under knut och golvås

Kammare 213 - Uppriktning och återmontering av farstugolv

Lyftning av västra delen av byggnaden ca 5 cm

Sänkning av östra delen av byggnaden ca 5 cm

Komplettering av trappan med stödklossar

Ommurning av skorsten ner till plåstos

Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning

Tätning av skorstenen innanför stos

Upphissning av stommen på södra sidan

Kammare 214 - Uppriktning och återmontering av farstugolv

Lyftning av västra delen av byggnaden ca 5 cm

Sänkning av östra delen av byggnaden ca 5 cm

Komplettering av trappan med stödklossar

Ommurning av skorsten ner till plåstos

Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning

Tätning av skorstenen innanför stos

Upphissning av stommen på södra sidan

Kammare 215 - Uppriktning och återmontering av farstugolv

Lyftning av västra delen av byggnaden ca 5 cm

- Sänkning av östra delen av byggnaden ca 5 cm
- Komplettering av trappan med stödklossar
- Ommurning av skorsten ner till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorstenen innanför stös
- Upphissning av stommen på södra sidan
- Kammare 216 - Åtgärd av golv i kammare, en plank utbytt
- Påsalning av tröskel med hyvlad bräda
- Uppriktning och återmontering av farstugolv
- Lyftning av västra delen av byggnaden ca 5 cm
- Sänkning av östra delen av byggnaden ca 5 cm
- Komplettering av trappan med stödklossar
- Ommurning av skorsten ner till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorstenen innanför stös
- Upphissning av stommen på södra sidan
- Kammare 217 - Uppriktning och återmontering av farstugolv
- Lyftning av västra delen av byggnaden ca 5 cm
- Sänkning av östra delen av byggnaden ca 5 cm
- Komplettering av trappan med stödklossar
- Ommurning av skorsten ner till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorstenen innanför stös
- Upphissning av stommen på södra sidan
- Kammare 218 - Uppriktning och återmontering av farstugolv
- Lyftning av västra delen av byggnaden ca 5 cm
- Sänkning av östra delen av byggnaden ca 5 cm
- Komplettering av trappan med stödklossar
- Ommurning av skorsten ner till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorstenen innanför stös
- Upphissning av stommen på södra sidan
- Kammare 219 - Uppriktning och återmontering av farstugolv
- Lyftning av västra delen av byggnaden ca 5 cm
- Sänkning av östra delen av byggnaden ca 5 cm
- Komplettering av trappan med stödklossar
- Ommurning av skorsten ner till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorstenen innanför stös
- Upphissning av stommen på södra sidan
- Kammare 220 - Uppriktning och återmontering av farstugolv
- Lyftning av västra delen av byggnaden ca 5 cm
- Sänkning av östra delen av byggnaden ca 5 cm
- Komplettering av trappan med stödklossar
- Ommurning av skorsten ner till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorstenen innanför stös
- Upphissning av stommen på södra sidan
- Kammare 221 - Ommurning av skorsten ned till plåstos

- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorsten innanför stös
- Kammare 223 - Ommurning av skorsten ned till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorsten innanför stös
- Kammare 226 - Ommurning av skorsten ned till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorsten innanför stös
- Kammare 228 - Ommurning av skorsten ned till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorsten innanför stös
- Kammare 229 - Ommurning av skorsten ned till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorsten innanför stös
- Kammare 230 - Upptagning av plankgolvet och utrivning av trossbotten
- Ny spis uppmura lika den befintliga
- Komplettering av saknat fönsterunderstycke
- Komplettering av gångjärn på fönsterluckor där sådana saknas
- Riktning av dörren
- Ommurning av skorsten ned till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorsten innanför stös
- Kammare 231 - Ommurning av skorsten ned till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorsten innanför stös
- Kammare 232 - Fastspikning av lösa spikar på plåttak
- Ommurning av skorsten ned till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorsten innanför stös
- Kammare 233 - Ilagning av syllstock med gammalt virke
- Lyftning av de inre knutarna
- Hopdragning av ytter- och innervägg
- Ommurning av skorsten ned till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorsten innanför stös
- Kammare 234 - Ilagning av syllstock med gammalt virke
- Lyftning av de inre knutarna
- Hopdragning av ytter- och innervägg
- Upptagning av golv och utrivning av trossbotten
- Uppmurning av ny spis lika den befintliga
- Slipning av golv
- Ommurning av skorsten ned till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorsten innanför stös
- Kammare 235 - Ilagning av syllstock med gammalt virke
- Lyftning av de inre knutarna
- Hopdragning av ytter- och innervägg
- Ommurning av skorsten ned till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning

- Tätning av skorsten innanför stös
- Kammare 236 - Ilagning av syllstock med gammalt virke
- Lyftning av de inre knutarna
- Hopdragning av ytter- och innervägg
- Riktning av golvet.
- Reparation av spismur som sprack då spisen under revs
- Åtgärd av takpannor som hängde vid takfoten samt lös takfotsbräda
- Åtgärd av felaktig anslutning mellan påstos och tak
- Ommurning av skorsten ned till plåstos
- Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning
- Tätning av skorsten innanför stös
- Kammare 237 - Höjning av ena delen av byggnaden med ca 5 cm
- Sänkning av den andra delen av byggnaden med ca 5 cm
- Upptagning och riktning av farstugolvet
- Utrivning av trossbotten
- Återinläggning av farstugolvet samt komplettering med ny golvlist
- Kammare 238 - Höjning av ena delen av byggnaden med ca 5 cm
- Sänkning av den andra delen av byggnaden med ca 5 cm
- Upptagning och riktning av farstugolvet
- Utrivning av trossbotten
- Återinläggning av farstugolvet samt komplettering med ny golvlist
- Kammare 239 - Höjning av ena delen av byggnaden med ca 5 cm
- Sänkning av den andra delen av byggnaden med ca 5 cm
- Upptagning och riktning av farstugolvet
- Utrivning av trossbotten
- Återinläggning av farstugolvet samt komplettering med ny golvlist
- Kammare 240 - Höjning av ena delen av byggnaden med ca 5 cm
- Sänkning av den andra delen av byggnaden med ca 5 cm
- Upptagning och riktning av farstugolvet
- Utrivning av trossbotten
- Återinläggning av farstugolvet samt komplettering med ny golvlist
- Kammare 241 - Utrivning av rester av plankgolv med trossbotten
- Murning av ny spis lika befintlig
- Åtgärd av takavvattning
- Komplettering av balkongens konsoler med vattenavvisande papp
- Höjning av ena delen av byggnaden med ca 5 cm
- Sänkning av den andra delen av byggnaden med ca 5 cm
- Upptagning och riktning av farstugolvet
- Utrivning av trossbotten
- Återinläggning av farstugolvet samt komplettering med ny golvlist
- Kammare 242 - Höjning av ena delen av byggnaden med ca 5 cm
- Sänkning av den andra delen av byggnaden med ca 5 cm
- Upptagning och riktning av farstugolvet
- Utrivning av trossbotten
- Återinläggning av farstugolvet samt komplettering med ny golvlist
- Kammare 243 - En plåt lades under takpannorna för att leda vatten till hängrännan
- Rötskadade knutskallar höggs bort och ersattes med klotsar
- Höjning av ena delen av byggnaden med ca 5 cm
- Sänkning av den andra delen av byggnaden med ca 5 cm

Upptagning och riktnings av farstugolvet

Utrivning av trossbotten

Återinläggning av farstugolvet samt komplettering med ny golvlist

Kammare 244 - En plåt lades under takpannorna för att leda vatten till hängrännan

Rötskadade knutskallar högs bort och ersattes med klotsar

Höjning av ena delen av byggnaden med ca 5 cm

Sänkning av den andra delen av byggnaden med ca 5 cm

Upptagning och riktnings av farstugolvet

Utrivning av trossbotten

Återinläggning av farstugolvet samt komplettering med ny golvlist

Kammare 252 - Riktning av kammarens golv genom förbättring av golvåssarnas upplag

Avtäljning av östra syllstockens övre partier så att vatten inte ansamlas

Kammare 254 - Avtäljning av östra syllstockens övre partier så att vatten inte ansamlas

Kammare 255 - Avtäljning av östra syllstockens övre partier så att vatten inte ansamlas

Kammare 256 - Avtäljning av östra syllstockens övre partier så att vatten inte ansamlas

Kammare 323 - Uppriktning av golv

Kammare 325 - Ommurning av skorsten ned till plåstos

Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning

Tätning av skorstenen innanför stosen med bruk

Kammare 327 - Ommurning av skorsten ned till plåstos

Komplettering av skorstenskrön med plåtavtäckning

Tätning av skorstenen innanför stosen med bruk

Kammare 328 - Komplettering av kammardörren med en mörkbrun lutande tröskelbräda

Kammare 410 - Uppriktning av golvet

Kammare 415 - Upptäckning och fastspikning av innertaket

Kammare 418 - Inklädnad av knutar mot öster

Kammare 421 - Inklädnad av knutar mot öster

Nedhyvling av upprest del av golvet så att dörren kan öppnas

Bild 8. Kammare 230 under åtgärd.

Bild 9. Kammare 241 under åtgärd.

Kammare 78 2002:

Upptagning av golvet

Hopdragning av stommen

Rensning av utrymmet mellan mark och golv

Återinläggning av golvet på underlag av vindisolerande papp

Översyn av grundstenar under knutar och timmerskarvar

Tidsperiod

Etapp I september-november 1999

Etapp II augusti-november 2000

Etapp III augusti-december 2001

Kammare 78 september-oktober 2002

Använda material

Serpo 148 hydrauliskt kalkbruk

Serpo 135 putsbruk C

Eldfast gjutmassa H44

Flügger alkydbaserad järnoxidprimer

Flügger Ferro daek (Ferro Täck)

Timmer levererat av Stellan Granlund, Stämningsgården

Tegel från Haga tegelbruk, kvali FO spis och murtegel, tegel FI ovan tak

Entreprenör

Byggarbeten: Spantra AB

Hantverkare: Anders Degerman, etapp I

Anders Boman och Jörgen Andersson, etapp II-III

Murarbeten: Mur & Kakeltjänst AB

Hantverkare: Allan Morén

Bidrag

Den 22 juli 1999 beviljade Länsstyrelsen statsbidrag till renoveringen av kyrkstadshuset i etapp I med högst 162.000 kronor (dnr. 222-7335-1999). Den 19 april 2000 beviljades statsbidrag till etapp II med högst 200.000 kronor (dnr. 222-3720-2000). Den 4 maj 2001 beviljades bidrag till etapp III med högst 300.000 kronor (dnr. 222-4301-2001). Den 23 september 2002 beslutade Länsstyrelsen att bevilja kammare 78 9.000 kronor i statsbidrag till byggnadsvård (dnr. 222-8703-2002).

ANTI-KVARISK MEDVERKAN OCH KONTROLL

Kontrollant/besiktningar

Antikvarisk kontroll utfördes av Rune Wästerby (etapp I-II), Sverker Larsson (etapp III) och Maria Appelstam Häll (kammare 78)/Skellefteå museum. Besiktning genomfördes vid tio tillfällen med syn före etapp I:s påbörjande den 10 september 1999, byggmöte den 13 oktober 1999, slutbesiktning av etapp I den 22 november 1999, syn före etapp II:s påbörjande den 8 augusti 2000, byggmöte den 11 september 2000, delbesiktning av etapp II den 27 oktober 2000, slutbesiktning av etapp II den 15 november 2000, syn före etapp III:s påbörjande den 23 augusti 2001, antikvarisk kontroll den 31 oktober 2001 och slutbesiktning av etapp III den 18 december 2001. Slutbesiktning av tillkommande arbeten på kammare 78 skedde den 7 oktober 2002.

Kommentarer till arbetet

De nya panelbrädorna i innertaket i kammare 65 var ej av samma bredd som de ursprungliga brädorna, dock av två olika bredder. Vid lyftningen av kammare 78 gled stommen isär ytterligare. Glipan fanns längs hela väggen och man kunde även se att något hänt vid spisen, stommen tycks ha sjunkit något där.

Plåttäckningen på kammare 134:s skorsten utfördes ej helt enligt skiss utan drogs ner över utkragningen. Lagningen av spismuren i kammare 135 skedde under sprickan istället för ovanför. Anslutningen mellan den gamla och den nya murdelen utgör en svag punkt som i framtiden riskerar att spricka på nytt. Anslutningens puts har ej nätarmerats och bör därför efterkontrolleras för eventuell åtgärd.

På kammare 439 riktades bjälklaget upp istället för att stommen uppjusterades eftersom kammaren har en väldigt hög, slank skorsten och eftersom den står väldigt nära grannkammaren och man inte vill riskera att åsamka skador på dessa.

Ägare som inte gav klartecken för att arbeten påbörjades i deras kammare lyftes ur projektet.

Fotodokumentation

Fotodokumentation har utförts med färgfilm före åtgärd av Rune Wästerby/Skellefteå museum och med digitalkamera under och efter åtgärd av Rune Wästerby, Sverker Larsson och Maria Appelstam Häll/Skellefteå museum. Bilderna förvaras i Skellefteå museums fotoarkiv. Digitala bilder förvaras i museets bilddatabas kmv-bild. Ca 30 har arkiverats. Bildserien har registreringsnummer KMV 00605, 02950-66, 02970-76, 02983-85 och 02990.

Rapport

Rapporten är skriven av Pernilla Lindström, 2008-01-17.

RESTAURERING BONNSTAN - ETAPP 1

BESKRIVNING AV BYGGNADSÅTGÄRDER KAMMARE 100 - 210

Kammare 106

Skador: Fuktskada i tak. Rötskadad takpanel vid mur.

Åtgärd: Överssyn och omläggning av takbeläggning kring skorsten. Nockpannor omläggs. Invändig takpanel av lockspånt som rötskadats byts ut till ny i samma dimensioner. Omfattning ca 5 lm. Skadad taklist av hålkålstyp byts ut i omfattning ca 1 lm till ny i samma utformning.

Kammare 108

Åtgärd: Mark nedjusteras för vattenavrinning.

Kammare 109

Skador: Fuktskada i tak. Betongpannor på tak lagda med dåligt överlapp.

Åtgärd: Uppriktning och justering av betongtakpannor. Omläggning av fyra rader från takfoten. Omläggning avnockpannor. Förses med skydd av vfz slätplåt som tillbockas och läggs övernocken som underlag för betongnockpannor. (enl skiss)
Taket förses med nya vattbrädor.

Kammare 110

Skador: Rostande plåttak. Invändig fuktskada i tak bedömd som gammal.

Åtgärd: Yttertaket av pannplåt stålborstas, tvättas, mönjas och målas i en blyertsgrå kulör.

Kammare 130

Åtgärd: Skorsten kompletteras med krön och plåtaavtäckning.

Kammare 135

- Skador: Sättningar i stommen. Sprickor i spismur. Rötskadad bro. Frostsprängt tegel i skorsten.
- Åtgärd: Ilagning av rötskadad bottenstock ca 1,5 m i sydvästra hörnet. Uppjustering av stomme i detta hörn utförs med domkrafter och underpallning med sten.
Spismuren rivs och ommuras från den horisontella sprickans nivå och uppåt.
Golv av plank tas upp. Syllstock mot kammare 136 byts ut i sin helhet. Golvet uppriktas och återläggs
Ny bro i utförande lika befintlig.
Stuprör på södra väggen omdrages så det går vertikalt.

Kammare 136

- Skador: Dålig bottenstock mot söder. Hängränna mellan 136 - 137 saknas. Lösa och sneda takpannor vid takfot.
- Åtgärd: Takpannor i fyra rader längs takfoten omläggs.
Specialgjord hängränna i vfz plåt tillbockas och monteras mellan kammare 136 och 137 (se skiss). Stuprör med utkastare monteras och dras mot öppningen österut.
Skorstenskrön kompletteras med plåtavtäckning.

Kammare 137

- Skador: Golvet ojämnt och svajar. Bottenstock mot norr i dåligt skick och har kalvat ut. Hängränna mot 136 saknas.
- Åtgärd: Plankgolvet tas upp. Bottenstocken mot norr byts ut. Norra sidan uppjusteras försiktigt med domkrafter och underpallas med sten.
Golvåsarna och deras upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, uppriktas och återläggs.
Takfotsbräda byts ut.
Beträffande hängränna se kammare 136.

Kammare 159

Skador: Frostskadad skorsten. Rostande plåttak.

Åtgärd: Frostskadad del av skorsten ommuras, ca 8 skift. Plåttak stålborstas, tvättas, mönjas och stryks med linoljefärg eller fet alkydfärg.
Mark nedjusteras så att trävirket friläggs.

Kammare 160

Skador: Fuktskada i tak bedöms vara gammal. Den södra bottenstocken har bristfällig infästning.

Åtgärd: Den södra bottenstocken förankras på tre ställen i åsarna med vfz bandjärn.
Mark nedjusteras så att timret friläggs.

Kammare 168

Åtgärd: Byte av vattbrädor och vindskivor på tak.

Kammare 173

Skador: Golv har sjunkit. Fuktskada bedöms vara gammal.

Åtgärd: Plankgolvet tas upp. Upplag och åsar kontrolleras. Golvet stabiliseras, upprikas och återmonteras. Dörr justeras.

Kammare 174

Åtgärd: Mark nedjusteras så timmer friläggs.

Kammare 176

Åtgärd: Mark nedjusteras så timmer friläggs.

Kammare 177

Åtgärd: Byte av vattbrädor på tak.

Kammare 185B

Åtgärd: Byte av vattbrädor på tak.

Kammare 191 - 195

Åtgärd: Plåttaket stålborstas rent från rost, tvättas, sköljs, mönjas och stryks med linoljefärg eller fet alkydfärg. Lagning av rötskadad takfot mot norr.

Kammare 192

Skador: Stommen lutar. Golvet har sjunkit.

Åtgärd: Plankgolvet tas upp. Det inre nordöstra hörnet lyfts försiktigt med domkraft och underpallas med stenar. Golvets upplag och åsar kontrolleras, uppriktas och återmonteras.

Kammare 197

Skador: Golvet lutar kraftigt.

Åtgärd: Plankgolvet tas upp. Upplag och åsar kontrolleras, uppriktas och återmonteras.

Kammare 200

Åtgärd: Byte av vattbrädor och vindskivor på tak.

Kammare 200 B

Skador: Takpannor kring skorsten till synes otäta. Skorstensbeslag saknas. Dåliga vattbrädor.

Åtgärd: Byte av vattbrädor på tak. Beslag av vfz plåt på vattbrädan utförs, bockas upp och spikas på kammare 200:s vindskiva. Omläggning av takpannor kring skorsten.

Kammare 201

Åtgärd: Mark nedjusteras på en bredd av ca 2 meter.

Kammare 204

- Skador: Pågjutning på sockel har lossnat och leder in regnvatten från fasaden.
- Åtgärd: På södra fasaden sågas panelen av ca 2 cm i underkant. Den pågjutna sockelns krön täcks med en snedställd droppbräda 1½"x 3" som sticks in under den kapade panelen av pärlspånt. Droppbrädan stryks med tjära.

Kammare 209

- Skador: Svikt i golv vid dörren. Norra syllstocken rötskadad.
- Åtgärd: Syllstock med rötskador ilagas 10 cm på undersidan på ca 3 m längd vid dörr. Ilagning stryks med tjära.
Plastmatta demonteras. Plankgolvet tas upp i erforderlig omfattning för uppläggning och stabilisering av golvåsar. Plankgolvet återmonteras.

Kammare 439

- Skador: Sättningar i stomme. Dörren kärvar. Brotrappa i dåligt skick.
- Åtgärd: Försiktig uppjustering av stomme med domkrafter och underpallning med sten. Marken nedjusteras så att timmer friläggs. Ny farstubro utförs lika befintlig.

RESTAURERING BONNSTAN - ETAPP 2

BESKRIVNING AV BYGGNADSÅTGÄRDER KAMMARE 50-99, 260-319

ARBETSHANDLING

Skellefteå Museum 2000 08 07

Kammare 50 - 54

Åtgärd: Byte av vindskivor och vattbrädor på tak

Kammare 56

Skador: Syllstock mot V rötskadad. Syllstock mot N har vridit sig och börjat kalva ut. Golvet har sjunkit 5 - 10 cm mot norr. Gammal putsspricka på muren. Spåren av fuktskada på vägg och tag bedöms som gamla och lämnas utan åtgärdsförslag.

Åtgärd: Befintlig garderob demonteras försiktigt för återmontering. Golvet av plank tas upp. Syllstock mot väster byts ut i den omfattning som är åtkomlig sedan golvet tagits upp. Den utkalvade norra syllstocken pressas in och upp och fixeras vid den nya västra syllstocken så den inte vrider ut sig. Viss uppjustering med domkrafter av den norra väggen, ca 5 cm.
Puts på spiselkrans i anslutning till spricka knackas ner. Området armeras med nät och omputas med hydrauliskt kalkbruk.
Golvåsar kontrolleras med avseende på röta och byts i erforderlig omfattning.
Golvet uppriktas och återläggs. Demonterad garderob återmonteras.

Kammare 58

Skador: Golv lutar mot norr. Takpaneler har släppt från bjälkar och hänger ner på den östra sidan. Taket har stöttats mot spiselkransen. Sprickor i spismuren.

Åtgärd: Taket rensas från fyllning på ovansidan. Panelen trycks upp och spikas i befintliga åsar. Stöttor på spiselkransen tas bort. Puts i anslutning till sprickor knackas ned. Området armeras med nät och putsas med hydrauliskt kalkbruk.

Kammare 65

Skador: Muren har sjunkit ca 5 cm men bedöms nu stå stilla. Sprickor i murputsen. Takpanelen av lockspånt i olika bredder har rötskador i murhörnet.

Åtgärd: Murens puts knackas ned ca 10 cm längst upp. Armeras med nät och utlagas med hydrauliskt kalkbruk upp till tak. Fyra av takets panelbrädor byts ut mot nya lockspåntpaneler i dimensioner lika befintliga.
Mark nedjusteras söder om kammaren så att syllstocken friläggs.
Byte av vattbrädor på tak.

Kammare 68

Skador: Spår och skador efter gammal fuktskada i tak.

Åtgärd: Innertaket rensas från bråte och fyllning på ovansidan. Panelen trycks upp och spikas i befintliga åsar. Taket rengörs med såpvatten.
Byte av vattbrädor på tak.

Kammare 80

Skador: Spismur, golv och inre mellanvägg har sjunkit ner. Putssprickor på mur.

Åtgärd: Golv av plank tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet uppriktas och återläggs. Puts i anslutning till sprickor knackas ner. Områdena armeras med nät och omputas med hydrauliskt kalkbruk.

Kammare 81

Skador: Golvsvikt i sydöstra hörnet. Understa timmerstocken mot söder har kalvat ut.

Åtgärd: Golv av plank tas upp. Bottenvarvet mot söder injusteras och förankras. Upplag för golvet mot söder kontrolleras och justeras. Golvet uppriktas och återläggs.

Kammare 83

Skador: Skorstenskrön frostskadat.

Åtgärd: Frostskadat skorstenskrön ommuras. Omfattning ca fyra skift.

Kammare 93

Skador: Golv har sjunkit mot nordvästra hörnet. Putssprickor i spiselkrans och kappa.

Åtgärd: Golv av plank tas upp. Kontroll av åsar och upplag för åsar. Justering av upplag samt uppriktning och återmontering av golv.
Puts knackas ner i erforderlig omfattning i anslutning till sprickor. Armeras med nät och lagas med hydrauliskt kalkbruk.
Önskvärt att unitebeklädnad av väggar i farstun tas bort.

Kammare 98

Skador: Spisen har sjunkit ca 10 cm och golvet har följt med i spishörnet. Pannplåten på taket rostar.

Åtgärd: Golvet av plank tas upp. Spisen och muren rivs och ommuras. Golvet riktas upp och omläggs. Pannplåten på taket stålborstas, tvättas, mönjas och målas i en blyertsgrå kulör.

Kammare 276

Skador: Golv lutar mot nordväst, knutstenar i nordvästra hörnet nedsjunkna.

Åtgärd: Den nordvästra knuten pressas upp med domkrafter. Underpallning av sten förbättras.

Kammare 297

Skador: Nedsjunket golv. Spricka i spismur.

Åtgärd: Bef plankgolv tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, upprikts och återläggs. Puts vid spricka nedknackas. Armering med nät och omputsning med hydrauliskt kalkbruk.

Kammare 306

Skador: Golv lutar. Stommen nedsjunken i nordöstra hörnet. Brotrapp i dåligt skick.

Åtgärd: Nordöstra hörnet lyfts med domkrafter och underpallning med sten förbättras. Ny brotrapp utförs lika befintlig.

Kammare 312

Skador: Golvet har sjunkit.

Åtgärd: Bef plankgolv tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, upprikts och återläggs.

Kammare 314

Skador: Spismur har sjunkit och spruckit. Golvet lutar. Svacka i yttertak och delvis rötskada rote. Brotrappa i dåligt skick.

Åtgärd: Taktäckning demonteras. Kontroll av rote och utbyte av rötskadade delar. Taktäckning återmonteras.
Plastmatta demonteras. Plankgolv tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, upprikts och återläggs.
Puts vid spricka nedknackas. Armering med nät och omputsning med hydrauliskt kalkbruk

Kammare 312 - 314

Skador: Hela stommen lutar mot öster.

Åtgärd: Stommen på östra sidan lyfts och uppriktas försiktigt med domkrafter och underpallas med stenar.
Innan dessa stomarbeten igångsätts måste alla kammarägarna gett sitt godkännande.

RESTAURERING BONNSTAN - ETAPP 3

BESKRIVNING AV BYGGNADSÅTGÄRDER KAMMARE 213-255, 323-424

ÅTGÄRDSBESKRIVNING
Skellefteå Museum 2001 03 20

ÅTGÄRDSBESKRIVNING

Kammare 213

Skador: Spricka i spismuren. Vittrat skorstenskrön. Sättning i stommen på södra sidan. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Puts i anslutning till spricka nedknackas. Armering med nät och omputsning med hydrauliskt kalkbruk. Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt. Stommen lyfts en aning på södra sidan, förses med nya, flatare och bärkraftigare stenar under knutarna. Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras.

Kammare 214

Skador: Viss lutning i golv. Vittrat skorstenskrön. Sättning i stommen på södra sidan. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt. Stommen lyfts en aning på södra sidan, förses med nya, flatare och bärkraftigare stenar under knutarna. Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras

Kammare 215

Skador: Vittrat skorstenskrön. Sättning i stommen på södra sidan. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt. Stommen lyfts en aning på södra sidan, förses med nya, flatare och bärkraftigare stenar under knutarna. Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras

Kammare 216

Skador: Golvet lutar mot söder. Vittrat skorstenskrön. Sättning i stommen på södra sidan. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Korkmatta demonteras. Plankgolvet tas upp. Golvet riktas upp och återmonteras. Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt. Stommen lyfts en aning på södra sidan, förses med nya, flatare och bärkraftigare stenar under knutarna.

Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras
Kammare 217

Skador: Vittrat skorstenskrön. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt.
Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras.

Kammare 218

Skador: Vittrat skorstenskrön. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt.
Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras.

Kammare 219

Skador: Vittrat skorstenskrön. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt.
Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras.

Kammare 220

Skador: Vittrat skorstenskrön. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt.
Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras

Kammare 221

Skador: Vittrat och frostsprängt skorstenskrön.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras ca 5 skift och förses med krönplåt.

Kammare 223

Skador: Vittrat och frostsprängt skorstenskrön.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras ca 5 skift och förses med krönplåt.

Kammare 225

Skador: Spricka i spiselkrans. Spismur har sjunkit.

Åtgärd: Puts i anslutning till sprickan knackas ner, armeras med nät och omputsas med hydrauliskt kalkbruk.

Kammare 226

Skador: Vittrat och frostsprängt skorstenskrön.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras ca 5 skift och förses med krönplåt.

Kammare 228

Skador: Vittrat och frostsprängt skorstenskrön.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras ca 5 skift och förses med krönplåt.

Kammare 229

Skador: Frostsprängd skorsten.

Åtgärd: Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift.

Kammare 230

Skador: Spismuren har sjunkit och spricker och håller på att rasa samman. Frostsprängd skorsten. Golvet följer med muren. Fönster, fönsterfoder och fönsterlucka behöver åtgärdas.

Åtgärd: Plankgolv tas upp. Spis och mur rivs och ommuras. Golvet stabiliseras, uppriktas och återmonteras. Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift. Skadad del på fönstrets understycke byts ut. Fönstret skrapas, omkittas och ommålas med linoljefärg i tre strykningar. Nya fönsterfoder och ny fönsterlucka i plankkonstruktion sätts upp och målas med linoljefärg, grundning, mellanstrykning och färdigstrykning.

Kammare 231

Skador: Frostsprängd skorsten.

Åtgärd: Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift.

Kammare 232

Skador: Frostsprängd skorsten

Åtgärd: Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift.

Kammare 233

Skador: Frostsprängd skorsten. Sättningar i stommen. Syllstock mot norr skadad.

Åtgärd: Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift. Skadad syllstock ilagas. Nytt virke bestryks med tjära. De inre knutarna lyfts, underpallningen med stenar kompletteras och förbättras.

Kammare 234

- Skador: Spismur har satt sig, härden rasat ihop. Golvet har sjunkit. Frostsprängd skorsten. Sättningar i stommen. Syllstock mot norr skadad.
- Åtgärd: Bef korkmatta demonteras. Golv av plank tas upp. Spis och mur rivs och ommuras. Golvåsar och upplag kontrolleras. Golv stabiliseras, uppriktas och återläggs. (ägaren har ett annat plankgolv som man önskar inlagt) Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift. Skadad syllstock ilagas. Nytt virke bestryks med tjära. De inre knutarna lyfts, underpallningen med stenar kompletteras och förbättras

Kammare 235

- Skador: Frostsprängd skorsten. Sättningar i stommen. Syllstock mot norr skadad.
- Åtgärd: Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift. Skadad syllstock ilagas. Nytt virke bestryks med tjära. De inre knutarna lyfts, underpallningen med stenar kompletteras och förbättras.

Kammare 236

- Skador: Spismur har satt sig. golv har sjunkit. Frostsprängd skorsten. Sättningar i stommen. Syllstock mot norr skadad
- Åtgärd: Bef plankgolv tas upp. Golvåsar och upplag kontrolleras. Golv stabiliseras, uppriktas och återläggs. Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift. Skadad syllstock ilagas. Nytt virke bestryks med tjära. De inre knutarna lyfts, underpallningen med stenar kompletteras och förbättras

Kammare 237

Skador: Golv i kammaren lutar. Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Bef plastmatta demonteras. Golv av plank tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet i kammaren stabiliseras, uppriktas och återläggs. Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Kammare 238

Skador: Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Kammare 239

Skador: Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Kammare 240

Skador: Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Kammare 241

Skador: Muren och golvet har sjunkit kraftigt. Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Bef plankgolv tas upp. Spis och mur rivs och ommuras. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, uppriktas och återläggs. Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Kammare 242

Skador: Golvet har sjunkit. Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Bef plankgolv tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, uppriktas och återläggs. Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Kammare 243

Skador: Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Kammare 244

Skador: Fukt- och rötskada efter läckage i nordöstra hörnet. Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Läckage tätas. Rötskadat timmer på norra fasaden vid inre knuten tas bort och ersätts med friskt virke. Utskjutande knutskallar ilagas. Nytt virke bestryks med tjära. Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Kammare 252

Skador: Bottenvarven mot öster har börjat kalva ut. Fickor har bildats på de solspruckna timmerytorna.

Åtgärd: Bottenstock mot öster byts ut från sydöstra hörnet och ca 3 m. Stommen uppjusteras och underpallning med sten förbättras. Fickor på timmer avtäljs för vattenavrinning. Trärena ytor bestryks med tjära. De tre nedersta stockvarven tjärstryks på östra fasaden.

Kammare 254

Skador: Bottenvarven mot öster har börjat kalva ut. Fickor har bildats på de solspruckna timmerytorna.

Åtgärd: Bottenstock mot öster byts ut från sydöstra hörnet och ca 3 m. Stommen uppjusteras och underpallning med sten förbättras. Fickor på timmer avtäljs för vattenavrinning. Trärena ytor bestryks med tjära. De tre nedersta stockvarven tjärstryks på östra fasaden.

Kammare 255

Skador: Bottenvarven mot öster har börjat kalva ut. Fickor har bildats på de solspruckna timmerytorna.

Åtgärd: Bottenstock mot öster byts ut från sydöstra hörnet och ca 3 m. Stommen uppjusteras och underpallning med sten förbättras. Fickor på timmer avtäljs för vattenavrinning. Trärena ytor bestryks med tjära. De tre nedersta stockvarven tjärstryks på östra fasaden.

Kammare 256

Skador: Bottenvarven mot öster har börjat kalva ut. Fickor har bildats på de solspruckna timmerytorna.

Åtgärd: Bottenstock mot öster byts ut från sydöstra hörnet och ca 3 m. Stommen uppjusteras och underpallning med sten förbättras. Fickor på timmer avtäljs för vattenavrinning. Trärena ytor bestryks med tjära. De tre nedersta stockvarven tjärstryks på östra fasaden.

Kammare 323

Skador: Sättningar i stomme och lutande golv.

Åtgärd: Plastmatta demonteras. Plankgolv tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, upprikas och återläggs.

Kammare 325

Skador: Vittrad och frostsprängd skorsten.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt.

Kammare 327

Skador: Vittrad och frostsprängd skorsten.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt.

Kammare 328

Skador: Fuktskada i tak i kammare 326 orsakad av inläckande vatten vid övre kammarens dörr.

Åtgärd: Den övre kammarens (328) dörr förses med horisontell dropplista av trä ca 20 x 20 mm med lutande översida, samt en utåt lutande tröskelbräda ovanpå befintlig tröskels yttre del. Nytt trä målas med linoljefärg i kulör lika omgivande ytor.

Kammare 330

Skador: Vittrad och frostsprängd skorsten.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt.

Kammare 380

Skador: Golvet lutar.

Åtgärd: Plastmatta demonteras. Plankgolv tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, uppriktas och återläggs.
Boardskiva på fönsterlucka rivs och ersätts med snedsträva.
Fönster, fönsterfoder och fönsterlucka ommålas med linoljefärg i tre strykningar.

Kammare 410

Skador: Golvet har sjunkit.

Åtgärd: Plankgolv tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, uppriktas och återläggs.

Kammare 415

Skador: Invändig takpanel hänger och släpper spån.

Åtgärd: Spånfyllning ovan innertak skottas undan. Tätning av vindpapp läggs på takpanelen. Panelen som släppt trycks upp och spikas i åsarna. Spån som är torr läggs tillbaka ovanpå pappen.

Kammare 418

Skador: Knutskallar mot öster vittrade och i dåligt skick.

Åtgärd: Knutar mot öster inbrädas.

Kammare 421

Skador: Knutskallar mot öster vittrade och i dåligt skick. Farstugolvet har rest sig så att kammardörren kärvar.

Åtgärd: Knutar mot öster inbrädas.
Den uppresta delen av golvet hyvlas ner så att dörren kan öppnas.

Länsstyrelsen
Västerbottens län
Kulturmiljö

1999 -11- 18

BESLUT

KOPIA

BILAGA 4

Datum
1999-11-09

Beteckning
221-10022-1999

Skellefteå landsförsamling
Kyrkstadsstyrelsen
Klockarbergsvägen 1
931 44 SKELLEFTEÅ

STILLESEN
SKELLEFTEÅ MUSEUM

ANK/ÅS 18/11 1999

DNK 380/99

Tillstånd att göra renovering av vissa hus i byggnadsminnet Skellefteå kyrkstad, fastigheten Prästborden 1:50, Skellefteå socken och kommun, Västerbottens län
(2 bilagor)

BESLUT

Länsstyrelsen lämnar tillstånd enligt 3 kap 14 § kulturminneslagen (1988:950) att renovera vissa byggnader i enlighet med bifogade åtgärdsprogram "Restaurering Bonnstan – etapp 1", upprättat av Skellefteå museum 1999-07-15 (bilaga 1).

BAKGRUND

Skellefteå kyrkstad, "Bonnstan", med dess kyrkstadshus är som helhet ett byggnadsminne sedan 1982 med skyddsföreskrifter för byggnadernas exteriörer. Kyrkstadshusen har genom åren renoverats i olika etapper, men behovet av underhållsåtgärder är nu på nytt akut för vissa hus.

Efter besiktningar 1997 och 1998 har ett åtgärdsprogram för en första etapp upprättats av Skellefteå museum/byggnadsantikvarie Rune Wästerby. Vilka byggnader som berörs av etappen framgår också av bilaga 1. Åtgärdsprogrammet har utformats i nära samråd med undertecknad Bo Sundin. Länsstyrelsen har i beslut den 22 juli 1999 beviljat statsbidrag till renoveringen av denna etapp (222-7335-1999)

ÖVERKLAGANDE

Hur detta beslut kan överklagas framgår av bilaga 1.

Karin Eriksson
Länsantikvarie

Bo Sundin
l:e antikvarie

Bilagor

1. Hur man överklagar
2. Restaurering av Bonnstan – etapp 1. 1999-07-15.

Kopia till Riksantikvarieämbetet, Skellefteå kommun, Skellefteå museum

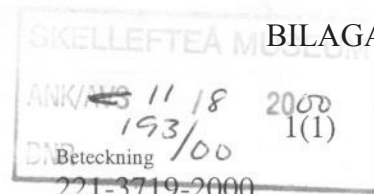

Länsstyrelsen
Västerbottens län
Kulturmiljö

2000-08-11

BESLUT

Datum
2000-08-08

BILAGA 5

Kyrkstadsstyrelsen
C/o LRF-konsult
Stationsgatan 21
931 32 SKELLEFTEÅ

Tillstånd att förändra byggnadsminnet Skellefteå kyrkstad, kammare 50-99 och 260-319, fastigheten Prästbordet 1:50, Skellefteå socken och kommun, Västerbottens län

BESLUT

Länsstyrelsen lämnar härmed tillstånd enligt 3 kap. 14§ lagen (1988:950) om kulturminnen att ändra ovanstående byggnader i enlighet med upprättad åtgärdsbeskrivning.

BAKGRUND

Kyrkstadsstyrelsen har inlämnat en ansökan om tillstånd för reparationsarbeten i ovannämnda kyrkstadskamrar. Kyrkstadsstyrelsen har även erhållit byggnadsvårdsbidrag för åtgärderna (dnr 222-3720-2000), som framgår av särskild åtgärdsbeskrivning upprättad av Skellefteå museum "Restaurering i Bonnstan – etapp 2", 2000-03-30.

MOTIVERING

Åtgärderna är nödvändiga för kamrarnas fortbestånd. Upprustningen sker med antikvariska metoder och material.

Arbetet skall utföras med antikvarisk kontroll från Skellefteå museum.

Jan Sundström
länsantikvarie

Bo Sundin
1:e antikvarie

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet
Skellefteå museum, Rune Wästerby

Länsstyrelsen
Västerbottens län
Samhällsplanering

2001-07-20

BILAGA 6

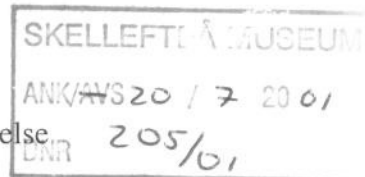
Beslut

Datum
2001-07-13

Beteckning
221-4300-2001

1(2)

Skellefteå kyrkstadsstyrelse
Stefan Eriksson
Gummark 235
931 95 SKELLEFTEÅ

Tillstånd att ändra byggnadsminnet Skellefteå kyrkstad, fastigheten prästbordet 1:50, Skellefteå kommun, Västerbottens län

BESLUT

Länsstyrelsen lämnar härmed tillstånd enligt 3 kap. 14§ lagen (1988:950) om kulturminnen att ändra ovanstående byggnadsminne enligt inlämnat åtgärdsbeskrivning utarbetad av Rune Wästerby/Skellefteå museum 2001-03-20 med beaktande av nedanstående villkor.

BAKGRUND

Skellefteå kyrkstad är lagskyddat byggnadsminne sedan 1982-10-25. De nuvarande kyrkstadshusen är uppförda under 1830- och 1840-talet. Kyrkstadshusen har under de senaste åren rustats i olika etapper, varav detta är den tredje och avser åtgärder i kammare 213-255 och 323-424. De aktuella åtgärderna är huvudsakligen stomarbeten och timmerarbeten, men även murningsarbeten, plåtarbeten och målningsarbeten ingår, liksom mindre markarbeten för att ordna vattenavrinning och frilägga syllstockar. Kyrkstadsstyrelsen svarar för samordningen av vårdinsatserna. Länsstyrelsen har ställt byggnadsvårdsmedel till förfogande för åtgärderna.

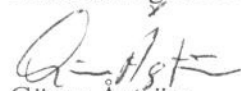
MOTIVERING

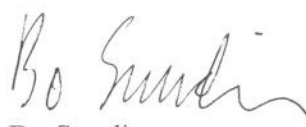
De nu föreslagna förändringarna är väl motiverade och nödvändiga för kyrkstadens fortbestånd.

VILLKOR

Villkoren i länsstyrelsens beslut om statsbidrag till åtgärderna (dnr 222-4301-2001) gäller även detta beslut

Till beslut gäller i tre år från beslutsdatum.

Göran Åström
Avd. chef

Bo Sundin
Bitr. länsantikvarie

Länsstyrelsen
Västerbottens län
Kulturmiljö

1999-07-27

BESLUT

Datum
1999-07-22

Beteckning
222-7335-1999

KOPIA
BILAGA 7

1(2)

Kyrkstadsstyrelsen
C/o LRF-konsult
Stationsgatan 21
931 32 SKELLEFTEÅ

Statsbidrag till byggnadsvård i Skellefteå kyrkstad på fastigheten Prästbordet 1:50, Skellefteå socken och kommun, Västerbottens län (G2, 1999, särskilt bemyndigande)

(1 bilaga)

BESLUT

Länsstyrelsen ger Er statsbidrag med högst 162.000 kronor för kulturhistoriskt motiverade överkostnader vid byggnadsvård på ovan rubricerad byggnader.

MOTIVERING

Kyrkstaden är byggnadsminne och ligger inom en kulturmiljö av riksintresse (AC 20).

Ni har lämnat in en ansökan om statsbidrag för att renovera ett antal byggnader i kyrkstaden. Åtgärderna är specificerade i särskild bilaga. Dessa har kostnadsberäknats till 205.750 kronor. Kostnaden är till stor del att betrakta som antikvarisk överkostnad.

VILLKOR

Bidraget står till Ert förfogande till den 1 juni år 2000. Därefter förfaller beslutet. Skulle Ni av någon anledning inte kunna få arbetet klart i rätt tid, bör Ni begära anstånd så fort som möjligt. Utbetalning av bidraget kan ske tidigast efter 1 januari år 2000.

Länsstyrelsen betalar ut medlen efter rekvisition, sedan arbetet slutförts. Till rekvisitionen skall fogas ifyllt slutredovisningsblankett samt detaljspecificerade verifikationer på bidragsgrundande och godkända kostnader i styrkta kopior. Dessutom krävs ett slutbesiktningsintyg från den antikvariska kontrollanten. Rekvisitionen skall ställas till Kulturmiljö, Länsstyrelsen, 901 86 UMEÅ. Beloppet kommer att betalas ut via postgiro. Delutbetalning kan i vissa fall beviljas efter ansökan med verifikat och antikvariskt intyg, dock ej före år 2000.

För bidraget gäller dessutom följande:

1. Ersättning för eget arbete utgår ej.
2. Arbetet skall utföras under antikvarisk medverkan från Rune Wästerby/Skellefteå museum (tel 0910/735 518). Tag kontakt med museet i god tid innan arbetena påbörjas. Museet svarar även för slutbesiktningen.
3. Arbetet skall utföras enligt åtgärdsprogram upprättat av Rune Wästerby/Skellefteå museum.
4. Arbetet skall utföras med antikvariskt godkända material och metoder.
5. Om den slutliga kostnaden blir lägre än vad som angivits i ansökan, kan bidraget komma att minskas.

Författningsrum: 5 § förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård.

Detta beslut kan inte överklagas.

Bo Sundin

Kristina Björneståhl

Bilaga:
Slutredovisningsblankett

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet
Skellefteå museum
Skellefteå kommun

Länsstyrelsen
Västerbottens län
Kulturmiljö

KOPIA

BESLUT

Datum
2000-04-19

Beteckning
222-3720-2000

1(2)

Kyrkstadsstyrelsen
C/o LRF-konsult
Stationsgatan 21
931 32 SKELLEFTEÅ

Statsbidrag till byggnadsvård i Skellefteå kyrkstad (etapp 2) på fastigheten
Prästbordet 1:50, Skellefteå socken och kommun, Västerbottens län (G2
2000)

(1 bilaga)

BESLUT

Länsstyrelsen ger Er statsbidrag med högst 200.000 kronor för kulturhisto-
riskt motiverade överkostnader vid byggnadsvård på ovan rubricerade bygg-
nader (etapp 2).

MOTIVERING

Kyrkstaden är byggnadsminne och ligger inom en kulturmiljö av riksintresse
(AC 20).

Ni har lämnat in en ansökan om statsbidrag för att renovera ett antal bygg-
nader. Åtgärderna är specificerade i särskild bilaga. De har kostnadsberäk-
nats till 263.000 kronor. Kostnaden är till stor del att betrakta som antikva-
risk överkostnad.

VILLKOR

Bidraget står till Ert förfogande till den 1 december 2000. Därefter förfaller
beslutet. Arbetet måste vara avslutat och redovisat till länsstyrelsen innan
detta datum.

Länsstyrelsen betalar ut medlen efter rekvisition, sedan arbetet slutförts. Till
rekvisitionen skall fogas ifylld slutredovisningsblankett samt detaljspecificie-
rade verifikationer på bidragsgrundande och godkända kostnader i styrkta
kopior. Dessutom krävs ett slutbesiktningsintyg från den antikvariska kon-
trollanten. Rekvisitionen skall ställas till Kulturmiljö, Länsstyrelsen, 901 86
UMEÅ. Beloppet kommer att betalas ut via postgiro. Delutbetalning kan i
vissa fall beviljas efter ansökan med verifikat och antikvariskt intyg.

För bidraget gäller dessutom följande:

1. Ersättning för eget arbete utgår ej.

2. Arbetet skall utföras under antikvarisk medverkan från Skellefteå museum museum (tel 0910/73 55 18). Tag kontakt med museet i god tid innan arbetena påbörjas. Museet svarar även för slutbesiktningen.
3. Arbetet skall utföras enligt åtgärdsprogram upprättat av Rune Wästerby/Skellefteå museum 2000-03-30. Eventuell avvikelse skall godkännas av den antikvariska kontrollanten.
4. Arbetet skall utföras med antikvariskt godkända material och metoder.
5. Om den slutliga kostnaden blir lägre än vad som angivits i ansökan, kan bidraget komma att minskas.

Författningsrum: 5 § förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård.

Detta beslut kan inte överklagas.

Jan Sundström
Länsantikvarie

Bo Sundin
l:e antikvarie

Bilaga:
Slutredovisningsblankett

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet
Skellefteå museum
Skellefteå kommun

Länsstyrelsen
Västerbottens län
Kulturmiljö

KOPIA

BILAGA 9

BESLUT

1(2)

Datum
2001-05-04

Beteckning
222-4301-2001

2001-05-10

Kyrkstadsstyrelsen
C/o LRF-konsult
Stationsgatan 21
931 32 SKELLEFTEÅ

Statsbidrag till byggnadsvård i Skellefteå kyrkstad, kammare 213-256 och 320-424 på fastigheten Prästbordet 1:50, Skellefteå socken och kommun, Västerbottens län (28/27-2001, särskilt bemyndigande)

(1 bilaga)

BESLUT

Länsstyrelsen ger Er statsbidrag med högst 300.000 kronor för kulturhistoriskt motiverade överkostnader vid byggnadsvård på ovan rubricerade byggnader.

MOTIVERING

Skellefteå kyrkstad är ett lagskyddat byggnadsminne och ligger inom en kulturmiljö av riksintresse (AC 20). En särskild åtgärdsbeskrivning för arbetena har upprättats av Skellefteå museum 2001-03-20. Åtgärderna, som är väsentliga för byggnadernas fortbestånd, har kostnadsberäknats till 370.625 kronor. Kostnaden är till stor del att betrakta som antikvarisk överkostnad.

VILLKOR

Bidraget står till Ert förfogande till den 1 mars 2002. Arbetena måste vara slutförda och redovisade till länsstyrelsen innan detta datum. Bidraget kan betalas ut tidigast 1 januari 2002.

Länsstyrelsen betalar ut medlen efter rekvisition, sedan arbetet slutförts. Till rekvisitionen skall fogas ifylld slutredovisningsblankett samt verifikationer på bidragsgrundande och godkända kostnader. Dessutom krävs ett slutbesiktningsintyg från den antikvariska kontrollanten. Rekvisitionen skall ställas till Kulturmiljö, Länsstyrelsen, 901 86 UMEÅ. Beloppet kommer att betalas ut via postgiro.

För bidraget gäller dessutom följande:

1. Ersättning för eget arbete lämnas ej.
2. Arbetet skall utföras under antikvarisk kontroll från Skellefteå museum (tel 0910/735 518). Tag kontakt med museet i god tid innan arbetena påbörjas. Museet svarar även för slutbesiktningen.

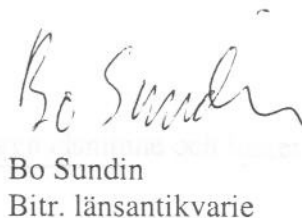
3. Arbetet skall utföras efter den åtgärdsbeskrivning som följt med ansökan. Eventuell avvikelse skall godkännas av den antikvariska kontrollanten.
4. Arbetet skall utföras med antikvariskt godkända material och metoder.
5. Den antikvariska kontrollanten äger rätt att stoppa pågående arbete om så anses befogat.
6. Den antikvariska kontrollanten skall inom sex månader efter avslutat arbete sammanställa en rapport som tillställs kyrkstadstyrelsen, länsstyrelsen och Skellefteå museum.
7. Om den slutliga kostnaden blir lägre än vad som angivits i ansökan, eller ovanstående villkor ej uppfylls, kan bidraget komma att minskas.

Författningsrum: 5 § förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård.

Detta beslut kan inte överklagas.

Jan Sundström
Länsantikvarie

Bo Sundin
Bitr. länsantikvarie

Bilaga:
Slutredovisningsblankett

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet
Skellefteå museum
Skellefteå kommun

Länsstyrelsen
Västerbottens län
Kulturmiljö

KOPIA

BESLUT

Datum
2002-09-23

SKELLEFTEÅ MUSEUM	BILAGA 10
27/9 2002	
761/2002	1(2)
Beteckning	222-8703-2002

Birgit Lindström
Vallgatan 12A
931 37 SKELLEFTEÅ

Statsbidrag till byggnadsvård på kammare 78 i Skellefteå kyrkstad, Skellefteå socken och kommun, Västerbottens län (28:27, 2002, Bg1)

(1 bilaga)

BESLUT

Länsstyrelsen ger Er statsbidrag med högst 9.000 kronor för kulturhistoriskt motiverade överkostnader vid byggnadsvård på ovan rubricerad byggnad.

MOTIVERING

Kyrkstaden är lagskyddat byggnadsminne och ligger inom en kulturmiljö av riksintresse (AC 20).

Åtgärderna omfattar upptagning av golven, hopdragning av stommen, fixering av väggen samt översyn av grundstenarna, vilket kostnadsberäknats till 18.500 kronor inkl. moms. Kostnaden är till viss del att betrakta som antikvarisk överkostnad.

VILLKOR

Bidraget står till Ert förfogande till den 1 december 2002. Arbetet måste vara slutfört och redovisat till länsstyrelsen innan detta datum.

Länsstyrelsen betalar ut medlen efter rekvisition, sedan arbetet slutförts. Till rekvisitionen skall fogas ifylld slutredovisningsblankett samt verifikationer på bidragsgrundande kostnader. Dessutom krävs ett slutbesiktningsintyg från den antikvariska kontrollanten. Rekvisitionen skall ställas till Länsstyrelsen, kulturmiljö, 901 86 UMEÅ. Beloppet kommer att betalas ut via postgiro.

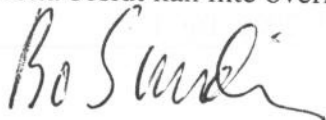
För bidraget gäller dessutom följande:

1. Ersättning för eget arbete utgår ej.
2. Arbetet skall utföras under antikvarisk kontroll från Skellefteå museum (tfn 0910/73 55 18). Tag kontakt med museet i god tid innan arbetena påbörjas. Museet svarar även för slutbesiktningen.

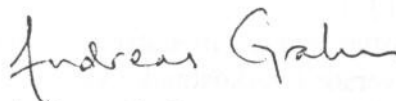
3. Arbetet skall utföras efter den åtgärdsbeskrivning som upprättats av Skellefteå museum/Rune Wästerby. Eventuell avvikelse skall godkännas av den antikvariska kontrollanten.
4. Arbetet skall utföras med antikvariskt godkända material och metoder.
5. Om den slutliga kostnaden blir lägre än vad som angivits i ansökan, eller om ovanstående villkor inte följs, kan bidraget komma att minskas.

Författningsrum: 5 § förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård.

Detta beslut kan inte överklagas.

Bo Sundin
Bitr. länsantikvarie

Andreas Grahn
Antikvarie

Bilaga:
Slutredovisningsblankett

Kopia till:
Skellefteå museum
Kyrkstadsstyrelsen

22 Nov. 1999

Länsstyrelsen
Kulturmiljöfunktionen
901 86 UMEÅ
Ert dnr: 222-7335-1999

SLUTBESIKTNING

Byggnadsvård i Skellefteå kyrkstad på fastigheten Prästbordet 1:50 i Skellefteå socken och kommun, Västerbottens län.

Besiktningens datum: Den 11 nov. 1999
Närvarande: Anders Degerman Spantra AB
Rune Wästerby Skellefteå museum

Utförda arbeten

De genomförda arbetena har utförts av Spantra AB under hösten 1999. De igångsattes vid mitten av september och färdigställdes under första veckan i november. Två man har varit sysselsatta, men i början och slutet av perioden endast en. Arbetet har bedrivits i enlighet med "RESTAURERING BONNSTAN - ETAPP 1. Beskrivning av byggnadsåtgärder kammare 100-210." Arbetshandling daterad 1999 09 13.

Tillägg:

- På kammare 134, vars ägare gav klartecken i ett sent skede, har golvets stabiliserats, uppriktats och omlagts, puts på mur nedknackats, omputsats och kritats, skorstenskrön ommurats och lösa betonpannor på tak omlagts.
- På kammare 134, 135 och 437 har skorstenskrön ommurats och försetts med plåtavtäckning.
- Enstaka trasiga takpannor har också bytts ut och lösa takpannor lagts om på några kamrar där inga andra åtgärder utförts, men där behoven uppenbarat sig under arbetets gång.
- På kammare 137 har uppruttnad takfotsbräda bytts ut.
- På kammare 168 och 200B har vindskivor bytts ut.
- Mellan kammare 184 och 185 har jord grävts ur för att frilägga syllen.
- På huset med kammare 192-195 var takplåten kraftigt rostangripen på norra takfallets nedre del. En ny fotplåt med ca 50 cm bredd stacks där in under befintlig plåt och takfotsstocken som rötskadats p g a takläckage i sitt ena upplag har ilagats med nytt virke.

Avvikelser:

- På kammare 109 har båda takfallen lagts om med uppflyttade takpannor, medan takfötterna försetts med fotplåtar.
- På kammare 134 har skorstensbeslaget dragits ner över utkragningen och ej utförts helt enligt skiss.
- På kammare 135 har spismurens del under sprickan ommurats istället för muren ovanför sprickan. Murens underlag av timmer var delvis så pass rötskadat så det bedömdes som nödvändigt att byta ut. Anslutningen mellan gammal och ny murdel är här en svag punkt som riskerar att spricka på nytt. Anslutningens puts har ej nätarmerats och bör efterkontrolleras till våren för ev åtgärd.
- På kammare 200 har ca 10 takpannor bytts ut på norra takfallet.
- På kammare 200B har norra takfallets nedersta varv lagts om och uppruttnad läkt bytts ut.
- På kammare 439 har stommen inte uppjusterats. Den höga, slanka skorstenen samt närheten till grannkammaren gjorde att entreprenören inte ville riskera att åstadkomma skador på dessa. Istället har bjälklaget riktats upp.

Bedömning

De byggnadsåtgärder som planerats i etapp 1 är nu genomförda och utförda på ett sätt som bedöms vara antikvariskt godtagbart.

Närmare beskrivning av byggnadsåtgärderna skall att göras i en kommande rapport.

För Skellefteå museum

Rune Wästerby

17 nov. 2000

Länsstyrelsen
Kulturmiljöfunktionen
901 86 UMEÅ
Ert dnr: 222-3720-2000

SLUTBESIKTNING

Byggnadsvård i Skellefteå kyrkstad (etapp 2) på fastigheten Prästbordet 1:50, Skellefteå socken och kommun.

Besiktningens datum: Den 15 november 2000
Närvarande: Jörgen Andersson, Jan Bjurman, Spantra AB
Rune Wästerby Skellefteå museum

Utförda arbeten

De genomförda arbetena har utförts av Spantra AB under hösten 2000. De igångsattes i september under vecka 36. En man (Jörgen Andersson) har varit fast stationerad på arbetsplatsen. En (Anders Boman) har periodvis varit sysselsatt i projektet. Murningsarbeten har utförts på underentreprenad av Allan Moren. Arbetena har bedrivits i enlighet med "RESTAURERING BONNSTAN - ETAPP II, Beskrivning av Byggnadsåtgärder kammare 50-99, 260-319, Arbetshandling daterad 2000 08 07, Protokoll daterade 2000 08 08 och 2000 09 12, samt med följande ändringar och tillägg.

- Kam. 50-54: Vindskivor och vattbrädor utbytta enligt program.
- Kammare 56: Golv, väggstomme och puts åtgärdade enligt program.
- Kammare 58: Innertak och spismur åtgärdade enligt protokoll dat 2000 09 11.
- Kam. 63-64: TILLÄGG - Nordvästra och sydöstra knutarna upphissade ca 15 cm, nya mellanlägg av stenar. Dörrar till kamrarna injusterade.
- Kammare 65: Puts och markarbeten enligt program. Innertakets sju nya paneler ej lika breda som de ursprungliga, dock i två olika bredder.
- Kammare 68: Takpanelen rensad från fyllning och uppspikad, dock ej såptvättad.
TILLÄGG - En takås vid spisen utbytt.
- Kammare 80: Golv och puts åtgärdat enligt program.
- Kammare 81: Golv delvis upptaget och återlagt. Syllstock mot söder utbytt.
- Kammare 85: Mark på södra sidan nedjusterad för vattenavrinning enligt program.
- Kammare 93: Golv och puts åtgärdat enligt program.
- Kammare 96: TILLÄGG - Ny stös av svart plåt monterad på tak kring skorsten.

Kammare 98: Plåttak, spismur och golv samt plåttak åtgärdade enligt program.

Kammare 276: Stommen uppjusterad enligt program. Skorsten ommurad och försedd med plåttäckning enl protokoll dat 000808.

Kammare 281: TILLÄGG - Dörr injusterad och farstubro uppriktad.

Kam. 300-303: TILLÄGG - Två timmerstockar utbytta, längst ner på gavel mot väster.

Kammare 306: Stommen uppjusterad och ny bro utförd enligt program.

Kam. 312-314: Stommen justerad och stengrunden kompletterad. Gavelspetsarna har upprätats med in och utvändiga följare av 4" sparrar på västra gaveln som skruvats med genomgående skruv. På östra gaveln endast invändig strävning och genomgående skruv.

Husets båda murstockar som hade skador efter tidigare sättningar (eldningsförbud i 312) skadades ytterligare vid upprättningen och har ommurats från spisen och upp. Försetts med krön typ A och plåttäckningar.

Kammare 314: Golv och spis åtgärdade enligt program. Yttertaket uppriktat från insidan och taktäckning endast delvis demonterad. Rotebrädan närmast takfot utbytt. Virke som varit fuktskadat har antimögelbehandlats.

Kammare 317: TILLÄGG - Ny vindkiva och ny vattbräda monterad på östra sidan.

Bedömning

För Skellefteå museum

Rune Wästerby

Skellefteå kyrkstad, restaureringsetapp III.

Redovisning av utförda åtgärder vid kontrollbesiktning 2001-10-31 och vid slutbesiktning 2001-12-18.

Närvarande 2001-10-31: Sverker Larsson, Skellefteå museum, tel. 735518 och Jörgen Andersson, Spantra, tel. 070-3179871.

Närvarande 2001-12-18: Sverker Larsson, Skellefteå museum, tel. 735518 och Jan Bjurman, Spantra, tel. 070-5750393, 0910-777725.

Redovisade skador och åtgärder är hämtade från Rune Wästerbys arbetshandling. Vissa åtgärder har tillkommit medan andra utgått. Avvikelse från arbetshandlingen har noterats nedan.

Åtgärdade kammare, skorstenar etc. har fotograferats. Bilderna finns i KMV-bilddator, mappen Skellefteå, Bonnstan.

Kammare 63

Skador: Dörren är enligt ägare svårstängd. Golvsockeln har efter tidigare stomhöjning hamnat en bra bit över golvet, golvplankorna verkar vara onarade och känns något instabila.

Åtgärd: Ta upp golvet och rikta upp åsarna, sänk golvsockeln ner mot golvet.

Utförd åtgärd: Dörren bedömdes inte behöva åtgärdas. Golv med sockel åtgärdat, tröskeln har kompletterats med en hyvlad sparr ca 8x8 cm som täcker för mellanrummet mellan golvbrädorna och väggstocken under tröskeln.

Åtgärd godkänd.

Kammare 78

Skador: Syllstock har kalvat ut, stomme ev. sned, golvås har sjunkit.

Åtgärd: Stomjustering, nya stenar. Tryck in syll och förankra i N Ö knut (vid syn före igångsättandet bedömdes endast justering av knutstenar nödvändig). Lyft golvås på sten.

Utförda åtgärder: Vid slutbesiktningen noterades att denna kammare troligen inte åtgärdats, jörgen som utfört arbetena var dock sjuk vid tillfället, så vi får återkomma med hur det förhåller sig med denna kammare. Ägaren har hört av sig och anser att skador på muren uppstått vid upphissning av stommen, någon sådan verkar ju inte ha skett. Stommen verkar däremot ha sjunkit och väggpanelen har därför tryckt sönder murens puts.

Kammare 213

Skador: Spricka i spismuren. Vittrat skorstenskrön. Sättning i stommen på södra sidan. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt. Stommen lyfts en aning på södra sidan, förses med nya, flatare och bärkraftigare stenar under knutarna. Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras.

Utförda åtgärder: Farstugolvet gäller kammare 213-220; västra delen av byggnaden har lyfts ca fem centimeter och den östra delen har sänkts lika mycket. På så sätt har farstugolvet kunnat göras planare utan att dörrarnas nivåer i förhållande till golvet har ändrats alltför mycket, gamla trösklar har kunnat bevaras och trappan behövde bara förses med stödklossar undertill för att passa med det uppriktade golvet. Resultatet är alltså förvånansvärt lyckat. En av mellanväggarnas nedersta stockar förbinder byggnadens östra och västliga del. Den höjer sig ca fem centimeter över farstugolvet och flera centimeter breda glipor har uppstått mellan golvplanken och stocken. Gliporna har täckts med smala ohyvlade brädor vilket kanske inte är den snyggaste lösningen. Arbetet med farstugolvet får i allafall betraktas som godkänt.

Åtgärder av skorstenskrön gäller kammare 213-220; Skorstenen har murats om ner till plåstosen. Krönet har utformats med skiss av Rune Wästerby som förebild och har försetts med krönplåt. Vid murningsarbetet befanns stenar och fogar under krönet vara i sådant skick att de behövde ersättas. I den mån man kommit åt har skorstenen innanför stosen tätats med bruk. Den nya skorstenen har enligt min mening en modernare karaktär än huset i övrigt, de perfekta fogarna, stenarnas format och identiska utseende, krönets utseende och frånvaron av puts bidrar till ett icke tidstypiskt utseende. Detta borde man kanske ha diskuterat mer på projekteringsstadiet och med muraren före igångsättandet. Utifrån de anvisningar som givits får dock den nya skorstenen betraktas som godkänd.

Åtgärdandet av stommens sättningar på södra sidan gäller kammare 213-216. Stommen har hissats något på södra sidan. Alla riktningar av stommar har enligt uppgift varit besvärliga, dels pga. husens tyngd, dels pga. risken för att murarna spricker om man lyfter för mycket. Man har dock haft åtskilliga domkrafter och även luftkuddar till hjälp så man får anta att man gjort så mycket man kunnat.

Sprickan i spismuren har inte åtgärdats då det inte ansågs nödvändigt vid syn före igångsättande.

Kammare 214

Skador: Viss lutning i golv. Vittrat skorstenskrön. Sättning i stommen på södra sidan. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt. Stommen lyfts en aning på södra sidan, förses med nya, flatare och bärkraftigare stenar under knutarna. Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras

Utförda åtgärder: se kammare 213. Ägaren hörde av sig och var orolig för att muren skulle spricka vid lyftning, i brandsynsprotokollet noterades också ”horisontell spricka i byxben mot söder”. Sprickan har dock knappast uppstått vid höstens arbeten då denna spismur vilar på golvåsar som är inknutade i stommen, muren har alltså kunnat lyftas tillsammans med stommen. Risken för att denna mur skall spricka vid lyftning är därför betydligt mindre än om muren stått direkt på marken.

Kammare 215

Skador: Vittrat skorstenskrön. Sättning i stommen på södra sidan. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt. Stommen lyfts en aning på södra sidan, förses med nya, flatare och bärkraftigare stenar under knutarna. Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras

Utförda åtgärder: se kammare 213.

Kammare 216

Skador: Golvet lutar mot söder. Vittrat skorstenskrön. Sättning i stommen på södra sidan. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Korkmatta demonteras. Plankgolvet tas upp. Golvet riktas upp och återmonteras. Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt. Stommen lyfts en aning på södra sidan, förses med nya, flatare och bärkraftigare stenar under knutarna. Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras

Utförda åtgärder: Golvet åtgärdat, en golvplanka har bytts ut, tröskeln har salats på med en hyvlad bräda för att passa det höjda farstugolvet. Då stommens sättning mot söder inte kunnat åtgärdas tillräckligt har man höjt golvet desto mer med påföjden att golvet är vågrätt medan innertaket lutar. Rummet har därför tyvärr blivit ganska ”snett”. Övriga åtgärder se kammare 213.

Även för denna kammare gäller brandsynsprotokollets: ”horisontell spricka i byxben mot söder”, åtgärd: ”muras igen”. Men den har som nämnts ovan knappast orsakats av höstens arbete.

Kammare 217

Skador: Vittrat skorstenskrön. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt. Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras.

Utförda åtgärder: se kammare 213.

Kammare 218

Skador: Vittrat skorstenskrön. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt.
Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras.

Utförda åtgärder: se kammare 213.

Kammare 219

Skador: Vittrat skorstenskrön. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt.
Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras.

Utförda åtgärder: se kammare 213.

Kammare 220

Skador: Vittrat skorstenskrön. Golvet i den gemensamma farstun lutar.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt.
Plankgolvet i farstun tas upp. Det uppriktas och återmonteras.

Utförda åtgärder: se kammare 213.

Nästa hus....

Kammare 221

Skador: Vittrat och frostsprängt skorstenskrön.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras ca 5 skift och förses med krönplåt.

Utförda åtgärder: Åtgärder av skorstenskrön gäller kammare 221-228; Skorstenen har murats om ner till plåstosen. Krönet har utformats med skiss av Rune Wästerby som förebild och har försetts med krönplåt. Vid murningsarbetet befanns stenar och fogar under de översta fem skiften vara i sådant skick att de behövde ersättas. I den mån man kommit åt har skorstenen innanför stosen tätats med bruk. Samma synpunkter på skorstenens utförande som angetts under kammare 213 gäller också denna skorsten. Utifrån de anvisningar som givits får dock den nya skorstenen betraktas som godkänd.

Kammare 222 Kammaren var inte med i åtgärdsförslaget men kan bli aktuell då en del sprickor i spismuren kan ha förvärrats vid arbetena.

Kammare 223

Skador: Vittrat och frostsprängt skorstenskrön.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras ca 5 skift och förses med krönplåt.

Utförda åtgärder: Se kammare 221.

Kammare 225

Skador: Spricka i spiselkrans. Spismur har sjunkit.

Åtgärd: Puts i anslutning till sprickan knackas ner, armeras med nät och omputas med hydrauliskt kalkbruk.

Utförda åtgärder: Åtgärder har utgått då de inte ansetts nödvändiga vid syn och eftersom ägaren inte kunnat betala.

Kammare 226

Skador: Vittrat och frostsprängt skorstenskrön.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras ca 5 skift och förses med krönplåt.

Utförda åtgärder: se kammare 221.

Kammare 228

Skador: Vittrat och frostsprängt skorstenskrön.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras ca 5 skift och förses med krönplåt.

Utförda åtgärder: se kammare 221.

Nästa hus...

Kammare 229

Skador: Frostsprängd skorsten.

Åtgärd: Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift.

Utförda åtgärder: Åtgärder av skorstenskrön gäller kammare 229-236; Skorstenen har murats om ner till plåstosen. Krönet har utformats med skiss av Rune Wästerby som förebild och har försetts med krönplåt. Vid murningsarbetet befanns stenar och fogar under de översta sju skiften vara i sådant skick att de behövde ersättas. I den mån man kommit åt har skorstenen innanför stosen tätats med bruk. För synpunkter på skorstenen, se kammare 213.

Ägaren ansåg att golvets lutning behövde åtgärdas, vid besiktning före arbetets start befanns golvet luta något men ansågs inte kräva någon åtgärd.

Kammare 230

Skador: Spismuren har sjunkit och spricker och håller på att rasa samman. Frostsprängd skorsten. Golvet följer med muren. Fönster, fönsterfoder och fönsterlucka behöver åtgärdas.

Åtgärd: Plankgolv tas upp. Spis och mur rivs och ommuras. Golvet stabiliseras, uppriktas och återmonteras. Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift. Skadad del på fönstrets understycke byts ut. Fönstret skrapas, omkittas och ommålas med linoljefärg i tre strykningar. Nya fönsterfoder och ny fönsterlucka i plankkonstruktion sätts upp och målas med linoljefärg, grundning, mellanstrykning och färdigstrykning.

Utförda arbeten: plankgolvet har tagits upp och den underliggande trossbotten har rivits ut. En ny spis har tillverkats lika den ursprungliga. Golvet har sedan lagts tillbaka. Fönsterfodrets saknade understycke har kompletterats. Skrapning och målning av fönster utgår då det sitter skyddat bakom fönsterlucka och inga spår av äldre färg har hittats, kittning är inte aktuell eftersom fönstret har spårvals. De gamla fönsterluckorna behålls men kompletteras med gångjärn där dessa saknas. Dörren har riktats vilket är en tillkommen åtgärd som utförts spontant av spantra. Övriga åtgärder se kammare 229.

Kammare 231

Skador: Frostsprängd skorsten.

Åtgärd: Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift.

Utförda åtgärder: se kammare 229.

Kammare 232

Skador: Frostsprängd skorsten

Åtgärd: Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift. Övriga fogar i skorsten fylls i vid behov. Lösa spikar på plåttak spikas fast.

Utförda åtgärder: Lösa spikar på plåttak har spikats fast, övriga åtgärder: se kammare 229.

Kammare 233

Skador: Frostsprängd skorsten. Sättningar i stommen. Syllstock mot norr skadad.

Åtgärd: Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift. Skadad syllstock ilagas. Nytt virke bestryks med tjära. De inre knutarna lyfts, underpallningen med stenar kompletteras och förbättras.

Utförda åtgärder: Skorstenen åtgärdad (se kammare 229), syllstock ilagad med gammalt virke (gäller kammare 233-236), tjärstrykning utgår därför, de inre knutarna har lyfts en bit men en del av stommens lutning återstår. Nedre delen av husets yttervägg hade också börjat kalva ut så under stomriktningen har man också dragit ihop yttervägg och innervägg. Åtgärderna är godkända.

Kammare 234

Skador: Spismur har satt sig, härden rasat ihop. Golvet har sjunkit. Frostsprängd skorsten. Sättningar i stommen. Syllstock mot norr skadad.

Åtgärd: Bef korkmatta demonteras. Golv av plank tas upp. Spis och mur rivs och ommuras. Golvåsar och upplag kontrolleras. Golv stabiliseras, uppriktas och återläggs. (ägaren har ett annat plankgolv som man önskar inlagt) Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift. Skadad syllstock ilagas. Nytt virke bestryks med tjära. De inre knutarna lyfts, underpallningen med stenar kompletteras och förbättras

Utförda åtgärder: Se kammare 229 och 233 (skorsten, riktning av stomme samt syllstock), golvet har tagits upp och trossbotten har rivits ut. En ny spis har murats likadan som den ursprungliga. Golvet har lagts in, detta har ägaren för övrigt på eget initiativ låtit slipa.

Övrigt: Ur brandsynsprotokoll: ”påmurningskanal sprucken horisontellt”, åtgärd: ”påmurningskanal muras om”. Ägare kommer kanske att höra av sig och hävda att spricka uppstått vid stomriktningen.

Kammare 235

Skador: Frostsprängd skorsten. Sättningar i stommen. Syllstock mot norr skadad.

Åtgärd: Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift. Skadad syllstock ilagas. Nytt virke bestryks med tjära. De inre knutarna lyfts, underpallningen med stenar kompletteras och förbättras.

Utförda åtgärder: Se kammare 229 och 233 (skorsten, riktning av stomme samt syllstock).

Kammare 236

Skador: Spismur har satt sig. golv har sjunkit. Frostsprängd skorsten. Sättningar i stommen. Syllstock mot norr skadad

Åtgärd: Bef plankgolv tas upp. Golvåsar och upplag kontrolleras. Golv stabiliseras, uppriktas och återläggs. Frostsprängda delar av skorsten ommuras, ca 7 skift. Skadad syllstock ilagas. Nytt virke bestryks med tjära. De inre knutarna lyfts, underpallningen med stenar kompletteras och förbättras

Utförda åtgärder: Se kammare 229 och 233 (skorsten, riktning av stomme samt syllstock). Golvet riktat. Tillkomna arbeten; spismuren sprack då spisen i kammaren under revs, spismuren har reparerats med puts. Yttertaket behövde dessutom åtgärdas, takfotbrädan hade lossnat och pannorna hängde ned vid takfoten, anslutningen mellan skorstenens plåtstos och taket såg ut att vara felaktig. En knut var svårt utsatt av fukt. Vid besiktningen hade takfot och pannor justerats.

Övrigt: Ur brandsynsprotokoll: ”påmurningskanal sprucken horisontellt”, åtgärd: ”påmurningskanal muras om”. Ägare kommer kanske att höra av sig och hävda att spricka uppstått vid stomriktningen.

Ny byggnad...

Kammare 237

Skador: Golv i kammaren lutar. Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Bef plastmatta demonteras. Golv av plank tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet i kammaren stabiliseras, uppriktas och återläggs. Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Utförda åtgärder: Åtgärder av stommens sättningar och farstugolvet gäller kammare 237-244. För att åtgärda farstugolvet har ena delen av byggnaden höjts omkring fem centimeter och den andra delen sänkts ungefär lika mycket. Golvet har tagits upp och riktats, trossbotten har rivits ut, golvet har lagts tillbaka och försetts med en ny golvlist. Åtgärderna är godkända.

Kammare 238

Skador: Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Utförda åtgärder: se kammare 237.

Kammare 239

Skador: Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Utförda åtgärder: se kammare 237.

Kammare 240

Skador: Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Utförda åtgärder: se kammare 237.

Kammare 241

Skador: Muren och golvet har sjunkit kraftigt. Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Bef plankgolv tas upp. Spis och mur rivs och ommuras. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, uppriktas och återläggs. Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Utförda åtgärder: Rester av ett plankgolv med trossbotten har rivits ut och en ny spis lika den ursprungliga har murats. Ägaren skall själv lägga in ett nytt golv våren 2002. Balkongen ovan ytterdörren ledde in vatten i knutkedjan. Takavvattningen har nu åtgärdats och balkongens konsoler har försetts med vattenavvisande papp som hindrar vattnet från att rinna in i knuten. Övriga åtgärder: se kammare 237.

Kammare 242

Skador: Golvet har sjunkit. Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Bef plankgolv tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, uppriktas och återläggs. Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Utförda åtgärder: se kammare 237.

Kammare 243

Skador: Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar. Sent upptäckt skada: Takavvattningen har inte fungerat då pannorna inte når fram till hängrännan. Vatten har kunnat sippra mellan hängränna och vattbräda. Vattnet har orsakat kraftiga rötskador på mellanväggarnas översta knutskallar (gäller också kammare 244).

Åtgärd: Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Utförda åtgärder: En plåt har lagts under takpannorna som leder regnvattnet ner i hängrännan. De rötskadade knutskallarna har huggits bort och ersatts med en kloss gammalt trä. (Åtgärderna gäller också kammare 244) Övriga åtgärder: se kammare 237.

Övrigt: Ny ägare har varit tveksam till stomhöjning eftersom taket svackar på mitten, och menar att detta kan förvärras av stomhöjning. Någon sådan förändring har dock inte noterats.

Kammare 244

Skador: Fukt- och rötskada efter läckage i nordöstra hörnet. Sättningar i stommen. Golvet i gemensam farstu lutar.

Åtgärd: Läckage tätas. Rötskadat timmer på norra fasaden vid inre knuten tas bort och ersätts med friskt virke. Utskjutande knutskallar ilagas. Nytt virke bestryks med tjära. Stommen lyfts försiktigt med domkrafter och underpallning av sten förbättras.

Utförda åtgärder: se kammare 237 och 243.

Ny byggnad....

Kammare 252

Skador: Bottenvarven mot öster har börjat kalva ut. Fickor har bildats på de solspruckna timmerytorna.

Åtgärd: Bottenstock mot öster byts ut från sydöstra hörnet och ca 3 m. Stommen uppjusteras och underpallning med sten förbättras. Fickor på timmer avtäljs för vattenavrinning. Trärena ytor bestryks med tjära. De tre nedersta stockvarven tjärstryks på östra fasaden.

Utförda åtgärder: Ägaren har hört av sig och anser att man i planeringen missat att kammargolvet behövt riktas. Detta har nu gjorts genom att förbättra golvåsars och hjälpåsars uppallning av sten. Bottenstocken mot öster har man låtit bli att byta med motiveringen att rötskadorna är ytliga, att bottenstocken inte är sämre än stockar högre upp på väggen och att stockbyte är både onödigt och besvärligt.

Nu har man nöjt sig med att tälja av stockarnas övre partier så att vatten inte skall kunna ansamlas. Denna lösning har godkänts av mig(gäller också kammare 254-256).

Kammare 254

Skador: Bottenvarven mot öster har börjat kalva ut. Fickor har bildats på de solspruckna timmerytorna.

Åtgärd: Bottenstock mot öster byts ut från sydöstra hörnet och ca 3 m. Stommen uppjusteras och underpallning med sten förbättras. Fickor på timmer avtäljs för vattenavrinning. Trärena ytor bestryks med tjära. De tre nedersta stockvarven tjärstryks på östra fasaden.

Utförda åtgärder: Se kammare 252.

Kammare 255

Skador: Bottenvarven mot öster har börjat kalva ut. Fickor har bildats på de solspruckna timmerytorna.

Åtgärd: Bottenstock mot öster byts ut från sydöstra hörnet och ca 3 m. Stommen uppjusteras och underpallning med sten förbättras. Fickor på timmer avtäljs för vattenavrinning. Trärena ytor bestryks med tjära. De tre nedersta stockvarven tjärstryks på östra fasaden.

Utförda åtgärder: Se kammare 252.

Kammare 256

Skador: Bottenvarven mot öster har börjat kalva ut. Fickor har bildats på de solspruckna timmerytorna.

Åtgärd: Bottenstock mot öster byts ut från sydöstra hörnet och ca 3 m. Stommen uppjusteras och underpallning med sten förbättras. Fickor på timmer avtäljs för vattenavrinning. Trärena ytor bestryks med tjära. De tre nedersta stockvarven tjärstryks på östra fasaden.

Utförda åtgärder: Se kammare 252.

Ny byggnad....skorstenar åtgärdade, resten återstår.

Kammare 323

Skador: Sättningar i stomme och lutande golv.

Åtgärd: Plastmatta demonteras. Plankgolv tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, uppriktas och återläggs.

Utförda åtgärder: Golvet har riktats med gott resultat.

Kammare 325

Skador: Vittrad och frostsprängd skorsten.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt.

Utförda åtgärder: Åtgärder av skorstenskrön gäller kammare 325, 327 och 330; Skorstenen har murats om ner till plåtstosen. Krönet har utformats med skiss av Rune Wästerby som förebild och har försetts med krönplåt. Vid murningsarbetet befanns stenar och fogar under krönet vara i sådant skick att de behövde ersättas. I den mån man kommit åt har skorstenen innanför stosen tätats med bruk. För synpunkter på skorstenen, se kammare 213.

Kammare 327

Skador: Vittrad och frostsprängd skorsten.

Åtgärd: Skorstenskrön ommuras och förses med krönplåt.

Utförda åtgärder: se kammare 325.

Kammare 328

Skador: Fuktskada i tak i kammare 326 orsakad av inläckande vatten vid övre kammarens dörr.

Åtgärd: Den övre kammarens (328) dörr förses med horisontell dropplista av trä ca 20 x 20 mm med lutande översida, samt en utåt lutande tröskelbräda ovanpå befintlig tröskels yttre del. Nytt trä målas med linoljefärg i kulör lika omgivande ytor.

Utförda åtgärder: Kammardörren har försetts med lutande tröskelbräda som färgats mörkbrun likt omgivande ytor.

Ny byggnad.....

Kammare 410

Skador: Golvet har sjunkit.

Åtgärd: Plankgolv tas upp. Åsar och upplag kontrolleras. Golvet stabiliseras, uppriktas och återläggs.

Utförda åtgärder: Golvet har riktats med gott resultat.

Kammare 415

Skador: Invändig takpanel hänger och släpper spån.

Åtgärd: Spånfyllning ovan innertak skottas undan. Tätning av vindpapp läggs på takpanelen. Panelen som släppt trycks upp och spikas i åsarna. Spån som är torr läggs tillbaka ovanpå pappen. Kontrollera också eventuella rötskador på trappen.

Utförda åtgärder: Innertaket har tryckts upp och spikats fast.

Kammare 418

Skador: Knutskallar mot öster vittrade och i dåligt skick.

Åtgärd: Knutar mot öster inbrädas.

Utförda åtgärder: Knutar mot öster har klätts in.

Kammare 421

Skador: Knutskallar mot öster vittrade och i dåligt skick. Farstugolvet har rest sig så att kammardörren kärvar.

Åtgärd: Knutar mot öster inbrädas.
Den uppresta delen av golvet hyvlas ner så att dörren kan öppnas.

Utförda åtgärder: Knutar mot öster har klätts in och golvet hyvlats ner.

Sverker Larsson, Skellefteå museum.

2002-10-18

Länsstyrelsen
Kulturmiljöfunktionen
901 86 UMEÅ
Ert dnr:

SLUTBESIKTNING

Kammare 78, Skellefteå kyrkstad

Besiktningens datum: Den 7 oktober 2002
Närvarande: Ägare Eva Brändström
Jörgen Andersson, Spantra
Maria Appelstam Häll, Skellefteå museum

Utförda arbeten

Golvet har tagits upp efter att sentida mattläggning avlägsnats och golvbrädorna rensats från spik. Därefter har den isärglidna stommen dragits ihop med hjälp av spel. Utrymmet mellan mark och golv har rensats från bråte och skräp och därefter har golvet återinlagts på ett underlag av vindisolerande papp. Grundstenar under knutar och timmerskarvar har setts över. Ihopfästning av timmerskarvar befanns ej vara nödvändig. Arbetena har utförts av Spantra AB, Skellefteå.

Bedömning

Efter de nu utförda åtgärderna är stommen återförd i sitt tidigare läge och det är inte längre några glipor mellan golv och vägg. När stommen flyttat sig (det som föranledde de aktuella åtgärderna) har några mindre skador i spismurens ytputs närmast väggarna uppstått. Detta bedöms inte påverka spisens funktion och ägare uppger att hon inte kräver att få detta åtgärdat.

För Skellefteå museum

Maria Appelstam Häll

Skellefteå museum
Nordana
Box 146
931 22 Skellefteå
Tel. 0910-73 55 10